

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PRACY, SPRAW SOCJALNYCH I ZDROWIA

KPZ-4100-02/2010

KPZ-4100-03/2010

KPZ-4100-06/2010

Nr ewid. 59/2010/P/09/097/P/09/098/P/09/101KPZ

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2009 roku
budżetu państwa w części 31 Praca,
wykonania planów finansowych Funduszu
Pracy i Funduszu Gwarantowanych
Świadczeń Pracowniczych
oraz wykonania budżetu państwa w części
44 Zabezpieczenie społeczne i w części
63 Sprawy rodziny

Warszawa maj 2010 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Informacja o wynikach kontroli wykonania w 2009 roku budżetu państwa w części 31 Praca, w części 44 Zabezpieczenie Społeczne, w części 63 Sprawy Rodziny oraz wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia

Lech Rejnuś

Zatwierdzam:

Marek Zająkała

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, maja 2010 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 0 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
Cel i zakres kontroli	4
Uwarunkowania prawne i organizacyjne	4
2. Podsumowania wyników kontroli	10
Ocena ogólna	10
Sprawozdawczość	13
3. Ważniejsze wyniki kontroli.....	16
Księgi rachunkowe	16
3.1. Część 31 – Praca.....	16
3.2. Fundusz Pracy	27
3.3. Część 44 – Zabezpieczenie społeczne.....	41
3.4. Część 63 – Sprawy rodziny	57
3.5. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	61
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonych kontrolach	67
Protokoły	67
Wystąpienia pokontrolne.....	67
Finansowe rezultaty kontroli	68
5. Załączniki	70

1. Wprowadzenie

Cel i zakres kontroli

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia – w dniach od 16 grudnia 2009 r. do 15 kwietnia 2010 r. przeprowadziła, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, kontrolę wykonania budżetu państwa w 2009 r. w częściach: 31 - Praca, 44 - Zabezpieczenie społeczne, 63 - Sprawy rodziny oraz wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2009 z dnia 9 stycznia 2009 r.² w tych częściach oraz ocena wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 44 wykorzystano wyniki kontroli realizacji w 2009 r. Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich, z uwzględnieniem wykorzystania pożyczki Banku Światowego³.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. i została przeprowadzona w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz w Krajowym Biurze Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Kontrola przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi w NIK standardami kontroli⁴ oraz założeniami metodycznymi do kontroli wykonania budżetu państwa⁵.

Uwarunkowania prawne i organizacyjne

Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r., Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działami administracji rządowej: praca, zabezpieczenie społeczne, sprawy rodziny oraz jest dysponentem głównym części 31, 44 i 63 budżetu państwa.⁶

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. (Dz. U. Nr 10, poz. 58 ze zm.) zmieniona przez ustawę z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy budżetowej na 2009 r.

³ Nr kontroli: P/10/092; KPZ-4101-01-02/2010.

⁴ Por. http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_standardy_kontroli_nik.pdf.

⁵ Por. http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_px_kontrola_budzetowa_2009_05.pdf.

⁶ Dz. U. Nr 216, poz. 1598.

Organizację MPiPS określa statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 13 lipca 2009 r.⁷

Gospodarka finansowa części: 31, 44 oraz 63, a także Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych podlegała rygorom ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁸, ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych⁹, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰ oraz innych przepisów określających gospodarkę środkami budżetowymi oraz funduszami celowymi.

Minister Pracy i Polityki Społecznej ustanowił Dyrektora Generalnego Ministerstwa dysponentem III stopnia we wszystkich częściach. Ponadto, w części 31 Minister ustanowił dysponentów środków budżetu państwa bezpośrednio podległych dysponentowi głównemu:

- 1) drugiego stopnia – Komendanta Głównego OHP,
- 2) trzeciego stopnia:
 - a. Dyrektora Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego,
 - b. Dyrektora Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich,
 - c. Dyrektora Zakładu Wydawniczo-Poligraficznego.

Komendant Główny OHP ustanowił 26 dysponentów III stopnia (16 komendantów wojewódzkich OHP, 10 dyrektorów centrów kształcenia i wychowania).

W części 31 funkcjonował 1 zakład budżetowy (Zakład Wydawniczo-Poligraficzny) i 38 gospodarstw pomocniczych.

Szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu Pracy określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹¹ (zwana dalej ustawą o promocji zatrudnienia).

Ustawa o promocji zatrudnienia (w art. 103) określiła status prawny Funduszu Pracy, jako państwowego funduszu celowego oraz wskazała ministra właściwego do spraw pracy jako dysponenta Funduszu.

Zgodnie z art. 109 ustawy, minister właściwy do spraw pracy przekazuje samorządom województw i powiatów na wyodrębniony rachunek środki Funduszu

⁷ Zarządzenie Nr 50 Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej M.P. Nr 46, poz. 681, które uchyliło z dniem 23 lipca 2009 r. Zarządzenie Nr 117 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 października 2007 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej, MP. Nr 78, poz. 838 ze zm.

⁸ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.

przeznaczone na finansowanie zadań związanych m.in. z promocją zatrudnienia, łagodzeniem skutków bezrobocia i aktywizacją zawodową, według algorytmu. Algorytm ten, a także szczegółowe zasady ustalania kwot przez dysponenta Funduszu dla samorządów województw i powiatów, określono w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2008 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie¹² oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2009 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie.¹³

Art. 106 ustawy określił następujące źródła przychodów Funduszu: obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, dotacje budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy, odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, Ochotniczych Hufców Pracy i wojewodów, spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie działań z zakresu udziału publicznych służb zatrudnienia w EURES, środki ze sprzedaży akcji i udziałów, o których mowa w art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji¹⁴, oraz zwrot środków z Banku Gospodarstwa Krajowego, pochodzących z wypłaty pożyczek dla osób fizycznych podejmujących działalność gospodarczą, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie działań publicznych służb zatrudnienia innych niż projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego, odsetki od lokat nadwyżek finansowych z Funduszu Pracy oraz inne wpływy.

W roku 2009 Fundusz realizował nowe zadania nałożone ustawami: ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁵ (staże podyplomowe oraz szkolenia specjalizacyjne lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych, a także wypłaty zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, zasiłków pogrzebowych i kosztów ich wypłaty), ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego,¹⁶ ustawą z dnia 19 czerwca 2009 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych

¹² Dz. U. Nr 18, poz. 114; rozporządzenie to obowiązywało do 31 stycznia 2009 r.

¹³ Dz. U. Nr 123, poz. 1019; weszło w życie 5 sierpnia 2009 r.

¹⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397, ze zm.

¹⁵ Dz. U. Nr z 2009 r., Nr 6, poz. 33.

¹⁶ Dz. U. Nr 233, poz. 1569.

udzielonych osobom, które utraciły pracę,¹⁷ ustawą z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców¹⁸

Szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych określa ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.¹⁹

Podstawowym celem Funduszu jest ochrona roszczeń pracowniczych w razie niemożności ich zaspokojenia przez pracodawcę z powodu jego niewypłacalności. Fundusz posiada osobowość prawną i jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu ustawy o finansach publicznych.

Głównymi dochodami FGŚP są płacone przez pracodawców składki, których wysokość określa ustawa budżetowa. Poboru składek dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a pobrane kwoty przekazuje Funduszowi.

Zadania Funduszu realizuje minister właściwy do spraw pracy, który jest jego dysponentem, przy pomocy podległych jednostek organizacyjnych Funduszu: Krajowego Biura FGŚP oraz podległych mu Biur Terenowych, nie posiadających osobowości prawnej. W 2009 r. na Fundusz zostały nałożone dwa dodatkowe zadania wynikające ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego oraz ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców.

Postanowienia ustawy o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego określiły, że źródłem pokrycia kosztów i wydatków postępowania kompensacyjnego jest m.in. FGŚP. Z Funduszu pokrywa się wynagrodzenia należne pracownikom do dnia rozwiązania stosunku pracy ze stoczną, lub jego wygaśnięcia oraz odszkodowania dla pracowników stoczni objętych programem dobrowolnych odejść. Ponadto, ustawą o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, określone zostały zasady przyznawania, wypłaty i zwrotu świadczeń finansowych z Funduszu. Na realizację tych zadań decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 września 2009 r., przekazane zostały Funduszowi środki finansowe z Funduszu Pracy w kwocie 960.000 tys. zł. Szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty świadczeń dokonywanych na podstawie ww. ustawy określony został w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 sierpnia 2009 r. w sprawie

¹⁷ Dz. U. Nr 115, poz. 964.

¹⁸ Dz. U. Nr 125, poz. 1035.

¹⁹ Dz. U. Nr 158, poz. 1121 ze zm.

przyznawania i wypłaty świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przedsiębiorcom w przejściowych trudnościach finansowych²⁰.

Dysponent części 31 realizował następujące funkcje państwa:

- funkcja 14: „Rynek pracy” – zadania : „Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu” (podzadania: „Wspieranie programów aktywizacji”, „Wsparcie i modernizacja instytucji rynku pracy”, „Wsparcie i modernizacja instytucji rynku pracy z wyłączeniem publicznych służb zatrudnienia”, „Kształtowanie zasad zatrudniania cudzoziemców”, „Zatrudnianie oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży a także realizacja zadań w zakresie jej kształcenia i wychowania”), „Wspieranie rozwoju i organizowanie dialogu i partnerstwa społecznego” (podzadania: „Diagnozowanie sytuacji w zakresie dialogu społecznego”, „Koordynacja współpracy z partnerami społecznymi i promocja dialogu społecznego”, „Wzmocnienie instytucji dialogu społecznego”, „Przygotowanie podstaw dla programu Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw CSR²¹”, „Budowa nowoczesnych stosunków pracy” (podzadania: „Elastyczność i bezpieczeństwo w zatrudnieniu”, „Poprawa warunków bezpieczeństwa i higieny pracy”), „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki oraz zwalczanie nierówności na rynku pracy” (podzadanie: „Racjonalizacja transgranicznego przepływu osób zawodowo aktywnych”),
- funkcja 15: „Prowadzenie polityki zagranicznej” – zadanie „Wspieranie Polonii i Polaków za granicą” (podzadanie: „Monitorowanie warunków zatrudnienia obywateli polskich za granicą”),
- funkcja 17: „Zapewnienie równomiernego rozwoju kraju” – zadanie „Koordynacja realizacji NSRO²² 2007-2013 oraz zarządzanie programami operacyjnymi” (podzadanie: „Pośredniczenie we wdrażaniu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki priorytetu I, działania 1.1, 1.2, 1.3”),
- funkcja 22: „Tworzenie i koordynacja polityki” – zadania: „Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego”, „Obsługa administracyjna”, „Obsługa techniczna”, „Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego”

Dysponent części 44 realizował następujące funkcje państwa:

²⁰ Dz. U. Nr 135, poz. 1112.

²¹ Corporate Social Responsibility.

²² Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia.

- funkcja 3 „Działalność edukacyjna, wychowawcza i opiekuńcza państwa”,
- funkcja 13 „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny”,
- funkcja 14 „Rynek pracy”,
- funkcja 15 „Prowadzenie polityki zagranicznej”,
- funkcja 16 „Sprawy obywatelskie”,
- funkcja 22 „Tworzenie i koordynacja polityki”.

Dysponent części 63 realizował jedno zadanie w ramach funkcji 13 - „Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie dyskryminacji” a w nim dwa podzadania: „Przeciwdziałanie dyskryminacji” oraz „Wyrównywanie statusu kobiet i mężczyzn w życiu społeczno-gospodarczym”. W ramach części realizowano także zadania o charakterze ogólnym w ramach funkcji 22: „Tworzenie i koordynacja polityki”, tj.: „Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego”, „Obsługa administracyjna” oraz „Obsługa techniczna”.

W budżecie części 31 zaplanowano dochody w kwocie 2.420 tys. zł i wydatki w kwocie 448.042 tys. zł. Wykonane dochody wyniosły 18.939,35 tys. zł, a wydatki 1.266.390,78 tys. zł stanowiąc odpowiednio 0,007% i 0,42% wykonania dochodów i wydatków budżetu państwa.

Planowane dochody części 44 w kwocie 742 tys. zł stanowiły 0,00025% dochodów zaplanowanych w ustawie budżetowej. Po zmianie ustawy budżetowej planowane dochody w kwocie 17.056 tys. zł stanowiły 0,0063% dochodów budżetu państwa. Planowane wydatki części 44 w kwocie 818.208 tys. zł stanowiły 0,25% wydatków budżetu państwa a po zmianie ustawy budżetowej - w kwocie 815.959 tys. zł - stanowiły 0,27% wydatków budżetu państwa.

W budżecie części 63 zaplanowano dochody w kwocie 17 tys. zł i wydatki w kwocie 3.689,95 tys. zł. Wykonane dochody wyniosły 27,6 tys. zł, a wydatki 3.396 tys. zł stanowiąc odpowiednio 0,00001% i 0,001% wykonania dochodów i wydatków budżetu państwa.

2. Podsumowanie wyników kontroli

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa za 2009 r. w części 63 - Sprawy rodziny i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz pozytywnie z zastrzeżeniami wykonanie budżetu państwa w części 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

W części 31 budżetu państwa:

- opieszałego działania Ministerstwa skutkującego nieściągnięciem i nieodprowadzeniem, w latach 2006 – 2009, na rachunek dochodów budżetu państwa kwoty 1.525,00 tys. zł tytułem zwrotu niewykorzystanych dotacji udzielonych na podstawie umów zawartych w grudniu 2004 r., co stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych)²³;
- niepodejmowania przez Ministerstwo działań w związku ze stwierdzonymi przez kontrolę Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich nieprawidłowościami dotyczącymi wydatkowania środków pochodzących z Unii Europejskiej;
- wydatkowania przez jednostki budżetowe - bez podstawy prawnej - kwoty 48 tys. zł, co stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych) na nagrody dla pracowników gospodarstw pomocniczych. W tej sprawie Dyrektor Generalny MPiPS skierował w dniu 08.03.2010 r. zawiadomienie do rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych właściwego w sprawie rozpoznawania przez Resortową Komisję Orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej o okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- niskiego wykonania wydatków niewygasających z końcem roku 2008 z przyczyn częściowo zależnych od Ministerstwa;

²³ Dz. U. z 2005 r., Nr 14, poz. 114 ze zm.

- finansowania zadań z niewłaściwej części budżetu państwa w wysokości 23,69 tys. zł;
- nieuwzględnienia w planie finansowym Ministerstwa wydatków na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 24,87 tys. zł;
- wydatkowanie kwoty 108 tys. zł w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa (naruszenie w 2003 r. posiadania przez jednostkę podległą);
- wydatkowanie bez podstawy prawnej kwoty 128,02 tys. zł na szkolenia na członków rad nadzorczych i wyjazdy zagraniczne partnerów społecznych działających w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, co stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych);
- nierzetelnego prowadzenia ewidencji majątkowej MPiPS.

W Funduszu Pracy:

- niegospodarnego wydatkowania kwoty 579,85 tys. zł za zlecenie Centrum Informacji Gospodarczej²⁴ zadań należących do obowiązków Departamentu Informatyki Ministerstwa;
- opóźnionego opracowanie przez MPiPS projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie;
- wydatkowanie kwoty 373,61 tys. zł na system informatyczny „Sezam”, który nie funkcjonował.

W części 44 budżetu państwa:

- na dotacje do programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, zaplanowano 7.800 tys. zł. Bez podstawy prawnej pozostawiono kwotę 147 tys. zł, którą następnie rozdysponowano na nagrody dla podmiotów wyłonionych w konkursie. Ogółem przyznano 21 nagród po 7 tys. zł. Wyczerpuje to znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o której mowa w art. 8 pkt 1 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;

²⁴ Gospodarstwo pomocnicze Ministerstwa Gospodarki.

- nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa²⁵, dotyczących ogłaszania konkursów ofert na udzielenie dotacji, (w przypadku 5 programów z zakresu pomocy społecznej), w kwocie ogółem 16.056 tys. zł;
- zwiększenie dotacji celowych z zakresu pomocy społecznej, o dodatkowe środki w kwocie ogółem 3.863 tys. zł, z pominięciem procedury konkursowej, co wyczerpuje znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych (art. 8 pkt 1 ustawy);
- nie opracowania regulaminu lub zasad określających tryb prac komisji oceniającej oferty w ramach konkursów organizowanych przez MPiPS;
- zawarcie, bez podstawy prawnej umów z wojewodami, które zostały skonstruowane, jako typowe umowy zlecenia pomiędzy dwoma reprezentantami Skarbu Państwa, z powołaniem się na przepisy kodeksu cywilnego oraz poddaniu ewentualnych sporów właściwości sądów powszechnych. Umowy te nie mogły wywierać skutków wprost w nich określonych (przekazanie zadań Ministra wojewodzie), gdyż przepisy rangi ustawowej nie przewidują zawierania porozumień administracyjnych pomiędzy ministrami a wojewodami;
- przyznania w 2009 r. przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej nagród dla 26 projektów (w kwocie ogółem 130 tys. zł), w ramach realizowanych przez samorzady gminne lub organizacje pozarządowe programów aktywnych form pomocy i integracji społecznej, bez szczegółowych zasad i kryteriów oraz harmonogramu prac konkursowych;
- stosowania przez MPiPS, przy wyborze wykonawcy na utrzymanie i rozwój systemu POMOST, trybu z wolnej ręki, niezgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych oraz prawem wspólnotowym. Ponadto, w zawieranych umowach zwiększono wartość zamówienia w stosunku do wielkości przewidzianych wydatków na etapie zatwierdzania wniosków.

W części 63 budżetu państwa

Nie stwierdzono nieprawidłowości. Zaplanowane w 2009 r. dochody budżetowe w kwocie 17 tys. zł zrealizowano w kwocie 27,62 tys. zł, (tj. 162,7%), a wydatki - zaplanowane w kwocie 3.689,95 tys. zł - zrealizowano w kwocie 3.396,02 tys. zł, tj. 92,3% planu po zmianach.

²⁵ Art. 26 ustawy o pomocy społecznej.

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności prawidłowa realizacja dochodów i wydatków, zgodne z przeznaczeniem i prawidłowe wydatkowanie środków na dotacje. Minister prawidłowo sprawował - określony w art. 153 ust. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych - nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w tej części. Oceny przebiegu wykonania zadań, realizacji dochodów i wydatków oraz wstępne oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych prowadzone były, stosownie do postanowień art. 47 ust. 2 ustawy o finansach publicznych i ustalonych procedur kontroli finansowej.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

Przychody Funduszu wyniosły 1.476.726 tys. zł i były o 254,2% wyższe od planu i o 235,8% wyższe od wykonania 2008 r. Wyższe od planowanych przychody, były wynikiem przekazania do Funduszu kwoty 960.000 tys. zł ze środków Funduszu Pracy. Wydatki Funduszu, w wysokości 802.743 tys. zł były wyższe o 266,0% od planu i o 422,0% od wykonania 2008 r. Wyższe od planowanych wydatki spowodowane były wydatkowaniem nieplanowanej kwoty w wysokości 588.069 tys. zł dla Stoczni Gdynia S.A. i Stoczni Szczecińska Nowa Sp. z o.o. w ramach realizacji ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców.

Obecną sytuację finansową Funduszu należy uznać jako zadawalającą. W porównaniu do lat ubiegłych stan Funduszu nie uległ istotnym zmianom. Przy utrzymaniu się wskaźnika składki na FGŚP na dotychczasowym poziomie i podobnej skali wydatków na świadczenia pracownicze, nie należy spodziewać się w najbliższym okresie trudności w utrzymaniu dotychczasowej kondycji finansowej Funduszu.

Sprawozdawczość

NIK pozytywnie opiniuje sprawozdawczość, sporządzoną przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dla części 31, 44 oraz 63.

W wyniku badania wiarygodności ksiąg rachunkowych oraz przeniesień danych z ksiąg rachunkowych do sprawozdań budżetowych dysponenta III stopnia – MPiPS, NIK stwierdza, że roczne sprawozdania:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

oraz kwartalne sprawozdania o stanie należności (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) dla ww. części budżetu państwa zostały sporządzone terminowo i prawidłowo, w oparciu o dane z ewidencji księgowej²⁶.

Kontrola przenoszenia danych ze sprawozdań jednostkowych do rocznych łącznych sprawozdań Rb-23, Rb-27, Rb-28 w części 31, 44, 63 sprawozdań łącznych Rb-N i Rb-Z nie wykazała błędów. Skontrolowane sprawozdania przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów wydatków w 2009 r., a także należności i zobowiązań.

NIK nie wnosi uwag do sprawozdań sporządzonych dla Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (Rb-33, Rb-40, a także Rb-N i Rb-Z), które były sporządzone rzetelnie, terminowo, a zawarte w nich dane odpowiadały ewidencji finansowo-księgowej.

Uwagi i wnioski

W informacji o wynikach kontroli z wykonania budżetu państwa w 2007 r. w części 31 – Praca, wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz wykonania budżetu państwa w części 44 - Zabezpieczenie społeczne i w części 63 – Sprawy rodziny,²⁷ NIK wniosowała o podjęcie przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej inicjatywy legislacyjnej, która umożliwiłaby tworzenie lokat bankowych z nadwyżek finansowych Funduszu Pracy. Wniosek został wykonany poprzez zmianę art. 106 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która umożliwiała dysponentowi lokowanie nadwyżek Funduszu. Z tego tytułu w 2009 r. Fundusz uzyskał przychody w wysokości 121.062 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na powtarzające się w części 31 w kolejnym roku zjawisko polegające na: nienależytym ściąganiu należności budżetu państwa powstałych w latach poprzednich oraz nieprecyzyjnym planowaniu dochodów budżetowych.

W odniesieniu do Funduszu Pracy, NIK zwraca uwagę na występowanie należności przeterminowanych w kwocie 33.395 tys. zł z tytułu z tytułu odsetek za nieterminowy zwrot świadczeń przedemerytalnych dla byłych pracowników PKP, wypłaconych przez powiatowe urzędy pracy.

²⁶ Zasady sporządzania sprawozdań określił Minister Finansów w rozporządzeniu z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm.).

²⁷ Nr ewidencyjny: 71/2008/P/07/104/P/07/105/P07/171/KPZ.

Na powyższe zjawiska NIK zwracała uwagę w Informacjach o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2007 r. i w 2008 r.²⁸ w części 31 – Praca, wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz wykonania budżetu państwa w części 44 - Zabezpieczenie społeczne i w części 63 – Sprawy rodziny.

²⁸Nr ewidencyjny: 84/2009/P/08/102/P/08/103/P/08106/KPZ.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

Księgi rachunkowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje funkcjonujący w częściach 31,44, 63, w Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych system rachunkowości, skuteczność systemu kontroli finansowej oraz wiarygodność prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Na ocenę wpływ miały wyniki dokonanego przeglądu analitycznego oraz badania bezpośredniego próby wydatków, dokonanego we wszystkich jednostkach metodą monetarną²⁹. Pozytywną ocenę potwierdza realizacja planu kontroli wewnętrznych przeprowadzona przez Biuro Kontroli, wykonane zgodnie z planem zadania audytowe, a także kierowane w ich efekcie zalecenia/rekomendacje oraz ich realizacja.

Powyższa ocena wynika ze szczegółowego badania wybranej próby dowodów księgowych:

- 155 dowodów w części 31³⁰, na łączną kwotę 33.770,30 tys. zł, tj. 2,7% wydatków ogółem zrealizowanych w tej części ,
- 155 dowodów w części 63, na łączną kwotę 221,59 tys. zł, tj. 6,5% wydatków tej części,
- 88 dowodów w Funduszu Pracy na kwotę 5.416,30 tys. zł, tj. 0,05% łącznej wartości wydatków zrealizowanych w Funduszu (z tego 65 dowodów o wartości 2.544.70 tys. zł z doboru celowego),
- 156 dowodów księgowych, w tym 15 dobranych celowo, w części 44 na łączną kwotę 22.157 tys. zł tj. 2,54% wydatków tej części;
- 114 dowodów księgowych na kwotę 3.488,22 tys. zł, tj. 82,3% łącznej wartości wydatków zrealizowanych w FGŚP.

w wyniku którego nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.1 Część 31 - Praca

Dochody budżetowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia realizację w 2009 r. dochodów budżetu państwa w części 31.

²⁹ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

³⁰ W tym 28 dotyczących wydatków majątkowych.

Plan dochodów w ustawie budżetowej został ustalony na kwotę 2.420 tys. zł, co stanowiło 5,8% wykonania roku poprzedniego (41.606 tys. zł). Wykonanie wyniosło 18.939 tys. zł, tj. na poziomie 782,6% planu. Przekroczenie prognozy dochodów wynikało przede wszystkim z uzyskania nieplanowanych dochodów w rozdziale 15011 – Rozwój przedsiębiorczości w kwocie 15.727 tys. zł (z tytułu zwrotu dotacji niewykorzystanych w latach poprzednich wraz z odsetkami, przeznaczonych na realizację projektów w ramach SPO RZL oraz rozdziale 15012 – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w kwocie 1.624 tys. zł z tytułu rozliczenia środków budżetowych, pochodzących z niewykorzystanych kwot na finansowanie projektów realizowanych w ramach PO KL).

NIK zwraca uwagę, że w 2007 r. MPiPS wykonał plan dochodów na poziomie 3,2%, a w roku 2008 na poziomie 9,587%. Tak duże rozbieżności między planem a wykonaniem dochodów, występujące w kolejnych latach, wskazuje na brak właściwego rozeznania faktycznej możliwości uzyskania dochodów, a więc realnego, co do wielkości ich zaplanowania.

Dane dotyczące dochodów budżetowych w 2009 r. przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do informacji.

Na koniec 2009 r. wystąpiły należności w kwocie 9.332 tys. zł, które były wyższe o 4.574,5% w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. Zaległości netto wyniosły na koniec 2009 r. kwotę 5.655 tys. zł i były wyższe o 3.927,1% w porównaniu do stanu na koniec 2008 r.

Zaległości w Dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe, w kwocie 5.500,81 tys. zł dotyczyły należności od beneficjentów z tytułu niewywiązania się z warunków umowy o dofinansowanie realizacji projektu w ramach SPO RZL oraz PO KL.

Zaległości w Dziale 750 w kwocie 143,85 tys. zł dotyczyły decyzji w sprawie zwrotu części dotacji w kwocie 76,10 tys. zł w raz z odsetkami w kwocie 67,75 tys. zł wystawionej na rzecz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Bezrobotnych.

NIK negatywnie ocenia opieszałość Ministerstwa polegającą na nieściągnięciu środków z części niewykorzystanego grantu udzielonego w kwietniu 2005 r. tej organizacji na dofinansowanie pilotażowego projektu realizowanego w ramach Programu „50 plus”. W związku z nieprawidłowościami, stwierdzonymi w protokole kontroli Urzędu Kontroli Skarbowej z 30 marca 2007 r., Ministerstwo - pismem z 13 kwietnia 2007 r. - zobowiązało OPOB do niezwłocznego zwrotu nieprawidłowo wydatkowanych środków wraz z odsetkami. Działanie to okazało się nieskuteczne, gdyż jak wynika z ustaleń kontroli,

dopiero 4 sierpnia 2009 r. została wydana decyzja o zwrocie 76,09 tys. zł z tytułu należności głównej oraz 65,92 tys. zł z tytułu odsetek liczonych od dnia przekazania dotacji (7 kwietnia 2005 r.). Do dnia zakończenia kontroli nie zwrócono tej należności.

Ponadto, NIK negatywnie oceniła opieszale działanie Ministerstwa skutkujące nieściągnięciem i nieodprowadzeniem, w latach 2006 – 2009, na rachunek dochodów budżetu państwa należności w kwocie 1.525 tys. zł tytułem zwrotu niewykorzystanych dotacji udzielonych trzem podmiotom³¹ na podstawie umów zawartych w grudniu 2004 r. Ustalono, że dopiero w kwietniu 2009 r. Departament Funduszy zwrócił się do tych podmiotów z prośbą o przesłanie informacji z przebiegu wykonania zadań i sposobie wykorzystania środków. Decyzje dotyczące zwrotu dotacji wraz z odsetkami naliczonymi od 16 lutego 2006 r. w łącznej kwocie 767,86 tys. zł, wydano dopiero 15 grudnia 2009 r.

Zaległości w Dziale 853 – Pozostałe zadania polityki społecznej w kwocie 10,23 tys. zł dotyczyły niewłaściwie wykorzystanej części dotacji przez Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Rynku Pracy w Bydgoszczy, przeznaczonej na realizację programu na rzecz młodzieży bezrobotnej i młodzieży wchodzącej na rynek pracy. Postępowanie w tej sprawie zostało umorzone przez komornika.

Ministerstwo zrealizowało wniosek NIK dotyczący rzetelnego planowania dochodów dysponenta III stopnia (m.in. uwzględniono w planie dochodów środki podlegające zwrotowi w związku z udzieleniem beneficjentom pożyczek w ramach programu Praca dla Młodych). Ponadto, Ministerstwo zrealizowało wniosek dotyczący naliczania kar umownych w sytuacji nienależytego wykonania umów przez wykonawców.

Uzyskane dochody były rzetelnie pobierane, ewidencjonowane oraz przekazywane na centralny rachunek dochodów budżetu państwa, w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa.³² W 2009 r. nie dokonywano umorzeń, zaniechań poboru oraz odroczeń należności budżetu państwa.

Wydatki budżetowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wydatkowanie środków budżetowych w części 31 budżetu państwa. Powyższa ocena wynika z ustaleń kontroli

³¹ Fundacji Rozwoju Gminy Zelów, Stowarzyszeniu Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka, Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach. W trakcie kontroli dokonano zwrotu części należności w kwocie 1.000,00 tys. zł.

³² Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

dotyczących wydatków bieżących MPiPS, w tym zatrudnienia i wynagrodzeń oraz zakupu towarów i usług.

W ustawie budżetowej na rok 2009 z dnia 9 stycznia 2009 r. zostały zaplanowane wydatki w wysokości 448.042 tys. zł.

W nowelizacji ustawy budżetowej przewidziano zmniejszenie wydatków w tej części o kwotę 9.641 tys. zł (2,2%), z tego wydatki bieżące o kwotę 7.927 tys. zł i wydatki majątkowe o kwotę 1.714 tys. zł. Po wyłączeniu wydatków na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej ograniczenie wydatków stanowiło 3,8% kwoty ustawy budżetowej na 2009 r.

W wyniku zmian wprowadzonych w projekcie nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r. wydatki w tej części zmniejszyły się do kwoty 438.401 tys. zł.

Ograniczenia wydatków w poszczególnych działach części 31 przedstawiały się następująco:

1. Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe o kwotę 470 tys. zł. W ramach tego działu wprowadzono ograniczenie wydatków rozdziału 15001 - Drukarnie. Zmniejszeniu uległy wydatki związane z działalnością Zakładu Wydawniczo-Poligraficznego, w tym wydatki majątkowe ograniczono o kwotę 184 tys. zł.
2. Dział 750 – Administracja publiczna o kwotę 7.471 tys. zł. Ograniczenia wydatków tego działu dotyczyły:
 - rozdziału 75071 – Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich – zmniejszono wydatki przeznaczone na działalność CRZL o kwotę 473 tys. zł, co stanowiło 5,2% wydatków ujętych w ustawie budżetowej,
 - rozdział 75095 - Pozostała działalność – ograniczono wydatki związane z realizacją w 2009 r. I etapu programu wieloletniego pn. „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” o kwotę 5.000 tys. zł oraz zmniejszono pozostałe wydatki MPiPS przeznaczone m. in. na obsługę Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, Komisji do Spraw Służby Zastępczej oraz publikację biuletynu „Dialog Społeczny” o kwotę 468 tys. zł. Wydatki na realizację programu wieloletniego zostały przesunięte na rok 2010.
3. Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza o kwotę 1.500 tys. zł. W ramach tego działu, w rozdziale 85416 – Ochotnicze Hufce Pracy, ograniczono wydatki na zakup usług remontowych oraz innych usług związanych z bieżącą działalnością OHP.

4. Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego o kwotę 200 tys. zł. W rozdziale 92116 – Biblioteki, zmniejszeniu uległy wydatki związane z funkcjonowaniem Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, w tym głównie opłaty czynszowe.

W ustawie budżetowej przyjęto wydatki w kwocie 438.401 tys. zł, w tym wydatki majątkowe 3.981 tys. zł.

W wyniku zmian dokonanych w ciągu 2009 r. wielkość planowanych wydatków uległa zwiększeniu o łączną kwotę 870.935 tys. zł. Wyłączny wpływ na zwiększenie wydatków do poziomu 1.309.336 tys. zł, miały środki z rezerw celowych.

Minister Pracy i Polityki Społecznej w grudniu 2009 r., w związku z zaistniałymi opóźnieniami w realizacji zadań, dokonał blokady planowanych wydatków w części 31 na łączną kwotę 20.505 tys. zł.

Realizacja wydatków w 2009 r. wyniosła 1.266.391 tys. zł, tj. na poziomie 288,9% kwoty z ustawy budżetowej oraz 96,7% budżetu po zmianach oraz 265,7% wykonania wydatków w 2008 r. Przyznane środki z rezerw celowych zostały wydatkowane w kwocie 835.676 tys. zł, tj. w 96,0%. Pozostała kwota w wysokości 35.259 tys. zł została terminowo zwrócona do budżetu państwa.

W strukturze zrealizowanych wydatków, największy udział miały wydatki w działach:

- 150 – Przetwórstwo przemysłowe w kwocie 254.726 tys. zł, co stanowiło 266,9% kwoty z ustawy budżetowej i 89,2% budżetu po zmianach oraz 167,5 % wykonania w 2008 r.,
- 750 – Administracja publiczna w kwocie 160.477 tys. zł, co stanowiło 97,3% kwoty z ustawy budżetowej i 95,1% budżetu po zmianach oraz 123,4% wykonania w 2008 r.,
- 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (rozdział 85416 – Ochotnicze Hufce Pracy) w kwocie 184.850 tys. zł, co stanowiło 111,2% kwoty z ustawy budżetowej i 97,9% budżetu po zmianach oraz 111,1% wykonania w 2008 r.

Ministerstwo – podobnie jak w roku 2008 - sfinansowało niektóre zadania części 31 i 44 z niewłaściwej części budżetu państwa w łącznej kwocie 23,69 tys. zł. Przyczyną tego stanu były m.in. pomyłki pracowników, które następnie były korygowane poprzez dokonanie refundacji środków między częściami.

W planie finansowym MPiPS z 10 lutego 2009 r. nie ujęto wydatków na obowiązkowe składki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), a wpłaty

składek za styczeń 2009 r. dokonano w dniu 18 lutego 2009 r. w wysokości 24,87 tys. zł. Dopiero decyzją z 27 lutego 2009 r. Minister Pracy i Polityki Społecznej dokonał zmiany planu i przeniósł środki do § 4140, z którego winny być finansowane wpłaty na PFRON. NIK negatywnie ocenia nieujęcie w planie finansowym, wydatków na PFRON.

W roku 2009 Ministerstwo wypłaciło kwotę 108,00 tys. zł (z tytułu zawarcia ugody przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia) dotyczącą wykonania prawomocnego wyroku tego sądu z 19 lutego 2007 r. Jednostka podległa MPiPS – Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” - naruszyła w roku 2003 posiadanie powódki, która w nieruchomości przy ul. Limanowskiego 23 prowadziła restaurację w wydzielonej jego części. Usunięto wyposażenie lokalu użytkowego, które zostało umieszczone w miejscu narażonym na działanie czynników zewnętrznych, zamiast przekazać do depozytu sądowego albo do składowania w wyspecjalizowanej firmie, na koszt właściciela. W ocenie NIK, działanie jednostki podległej MPiPS naruszyło w 2003 r. art. 342 Kodeksu cywilnego³³, czego skutkiem było niegospodarne wydatkowanie środków budżetowych w roku 2009.

Ministerstwo dokonało refundacji wydatków partnerów społecznych działających w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.³⁴ m.in. za wyjazdy zagraniczne oraz szkolenia na członków rad nadzorczych, w łącznej kwocie 128,02 tys. zł. Ustawa z 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego³⁵ oraz Uchwała Nr 2 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z 6 marca 2002 roku w sprawie regulaminu Komisji nie przewidują tego typu wydatków. NIK ocenia te wydatki jako niegospodarne.

W wyniku przeprowadzonej w 2009 r. inwentaryzacji stwierdzono m.in., iż według stanu z ewidencji księgowej, wartości niematerialne i prawne wynosiły na 31 grudnia 2009 r. 3.846,82 tys. zł, a z weryfikacji 5.813,22 tys. zł. Ponadto, stwierdzono nadwyżki inwentaryzacyjne obejmujące m.in. 29 serwerów (łącznie na 83 pozycje nadwyżek). W ocenie NIK, tak duże różnice świadczą o nierzetelnym prowadzeniu ewidencji majątku MPiPS oraz niewłaściwym przepływie informacji w tym zakresie między poszczególnymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa. W trakcie kontroli (15 marca 2010 r.) dokonano uzgodnienia ewidencji majątkowej i księgowej MPiPS.

³³ Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.

³⁴ Związek Rzemiosła Polskiego, Forum Związków Zawodowych, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Business Centre Club, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacja Pracodawców Polskich.

³⁵ Dz. U. Nr 100, poz. 1000 ze zm.

Ze środków ujętych w § 3020 – Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdziale 85416 – Ochotnicze Hufce Pracy) w ramach planu finansowego jednostek budżetowych OHP sfinansowane zostały nagrody przyznane 8 pracownikom gospodarstw pomocniczych OHP na kwotę 48 tys. zł.

Wydatek ten naruszał zasady wynikające z ustawy o finansach publicznych wskazujące na konieczność ponoszenia wydatków w sposób celowy i zgodny z planowanym przeznaczeniem³⁶.

Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie było podstaw do wypłaty nagród dla pracowników gospodarstw pomocniczych OHP w ciężar planu finansowego jednostek budżetowych OHP.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2008 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego³⁷ ujęta została dla części 31 kwota 229.700 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie programów i projektów realizowanych z budżetu Unii Europejskiej w ramach PO KL 2007-2013, która została wykorzystana w wysokości 163.235 tys. zł, tj. w 71,1%.

Niepełne wykorzystanie ww. środków wynikało przede wszystkim z opóźnień beneficjentów w realizacji procedur zamówień publicznych przy jednoczesnym obowiązku rozliczenia i ewentualnego zwrotu środków w terminie do 30 czerwca 2009 r.

Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w 2009 r. w części 31 wynosiło 3.106 osób i było wyższe niż w 2008 r. o 47 osób, tj. o 1,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego wyniosło w 2009 r. kwotę 3.517 zł i było wyższe niż w 2008 r. o 312 zł, tj. o 9,7%.

Wydatki na wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych zostały naliczone zgodnie z przepisami art. 6 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw³⁸.

W ustawie budżetowej kwota wynagrodzeń określona została w łącznej wysokości 137.894 tys. zł, w tym 128.735 tys. zł na wynagrodzenia osobowe i 9.159 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenie roczne (ustalone na poziomie 8,5% wynagrodzenia osobowego

³⁶ Art.44 ust. 1 pkt 3 i art. 162 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 Nr 28, poz. 146.

³⁷ Dz. U. Nr 224, poz. 1478.

³⁸ Dz. U. Nr 110, poz. 1255, ze zm.

z poprzedniego roku). W trakcie roku łączna wysokość wynagrodzeń uległa zmniejszeniu do 132.043 tys. zł.

Według sprawozdania Rb-70, wynagrodzenia w 2009 r. wyniosły 131.067 tys. zł, co stanowiło 95,0% założeń ustawy budżetowej i 99,3% planu po zmianach oraz 111,4% wykonania w 2008 r.

Stan niewykorzystanych w 2009 r. środków budżetowych wyniósł ogółem 20.806,62 tys. zł, a kwota ta została w całości przekazana na rachunek Ministerstwa Finansów - Departament Budżetu Państwa.

Zobowiązania

Na koniec 2009 r. zobowiązania budżetu państwa wyniosły ogółem 11.581 tys. zł. Kwota zobowiązań obejmowała: wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla pracowników MPiPS i podległych jednostek budżetowych oraz zobowiązania z tytułu zakupu usług, których termin płatności przypadał w styczniu 2010 r.

Dotacje budżetowe

Zgodnie z ustawą budżetową w 2009 r. nie udzielono dotacji.

Wydatki w układzie zadaniowym

W 2009 r. Ministerstwo wyszczególniło w części 31 dziesięć zadań, na realizację których przeznaczyło kwotę 1.266.390 tys. zł - z planowanych 1.309.336 tys. zł, tj. 96,7%.

Na realizację zadania 14.1 – Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu wydatkowano kwotę 855.932 tys. zł, co stanowiło 468,3% planu według ustawy budżetowej (182.755 tys. zł) i 99,5% planu po zmianach (860.019 tys. zł).

Celem zadania 14.1 były wzrost zatrudnienia i spadek bezrobocia.

Założone cele realizowano poprzez działania na rzecz rynku pracy takie jak: tworzenie narzędzi i metod na potrzeby poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, organizacja szkoleń bezrobotnych i poszukujących pracy oraz usług EURES, koordynowanie opracowania i rekomendowanie modułowych programów szkoleń zawodowych, określanie instrumentów stymulujących rozwój kształcenia ustawicznego (kształcenie dla osób dorosłych).

W 2009 r. wprowadzono także nowe rozwiązania prawne, w zakresie zadania 14.1 – znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i niektórych innych ustaw³⁹.

Do monitorowania realizacji zadania 14.1 były użyte następujące mierniki:

- wskaźnik zatrudnienia – średnia roczna. Zakładano, że wartość wskaźnika zatrudnienia (wg EUROSTATU, tj. przyjmując wiek produkcyjny powyżej 15 lat) wyniesie 51,5%. Wskaźnik zatrudnienia na koniec 2009 r. ukształtował się na poziomie 50,4%. Natomiast wartość tego wskaźnika w przedziale 15-64 lata zakładano na poziomie 61,0%. Osiągnięto wskaźnik zatrudnienia na poziomie 59,4%,
- stopa bezrobocia rejestrowanego - średnia roczna. Zakładano, że stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku wyniesie 8,5%, natomiast faktycznie wyniosła 11,9%,
- liczba osób objętych działaniami osłonowymi (w 2009 r. wydatki Funduszu Pracy na działania osłonowe zostały zaplanowane w zadaniu 14.1. Od 2010 r. wydatki te będą ujmowane w zadaniu 14.3 – Budowa nowoczesnych stosunków pracy, podzadaniu 14.3.1 – Elastyczność i bezpieczeństwo w zatrudnieniu). Zakładano poprawę miernika polegającą na spadku liczby osób objętych działaniami osłonowymi – planowano wypłacić średnio miesięcznie 240 tys. zasiłków dla bezrobotnych. Faktycznie w 2009 r. powiatowe urzędy pracy wypłaciły średnio miesięcznie 333,2 tys. zasiłków, czyli o 93,2 tys. więcej. Różnica była spowodowana – zdaniem Ministerstwa - wystąpieniem kryzysu gospodarczo-finansowego, w wyniku którego wzrosła liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Na realizację podzadania 14.1.1 – Wspieranie programów aktywizacji wydatkowano kwotę 4.893 tys. zł, co stanowiło 103,3% planu i 97,0% planu po zmianach. Do monitorowania realizacji podzadania 14.1.1, jako miernika użyto – wskaźnika zatrudnienia po zakończeniu uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy. Wartość wskaźnika - obliczoną na podstawie danych statystycznych - przyjęto na poziomie 61,0% (do chwili zakończenia kontroli uzyskanie informacji odnośnie faktycznej realizacji ww. miernika nie było możliwe).

³⁹ Nowelizacja weszła w życie z dniem 1 lutego 2009 r.

Przy realizacji podzadania 14.1.1 – Wspieranie programów aktywizacji do monitorowania, użyto – jako miernika - wskaźnika zatrudnienia po zakończeniu uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy. Cel podzadania wyrażono liczbowo. Wartość tego wskaźnika obliczana będzie na podstawie danych statystycznych, do których dostęp możliwy będzie w czerwcu 2010 r. Z tego powodu w sprawozdaniu z wykonania budżetu zadaniowego zastosowano wskaźnik dotyczący roku 2008.

Z ustaleń kontroli wynika, że w MPiPS nie zdefiniowano działań wchodzących w skład objętych kontrolą podzadań. Nie było zatem możliwości określenia składających się na podzadania kosztów poszczególnych działań oraz mierników rzeczowych, które powinny zostać osiągnięte w wyniku ich realizacji. Według złożonych wyjaśnień, obowiązek wyodrębnienia działań ma zastosowanie dopiero przy planowaniu budżetu zadaniowego na 2010 r. NIK zwraca uwagę, że realizacja tego obowiązku przyniesie efekty, jeżeli dla każdego zadania zostanie określony rzeczywisty koszt jego realizacji oraz miernik, za pomocą którego możliwe będzie bieżące monitorowanie i rozliczanie wykonawców.

Zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze

Przychody zakładu budżetowego wyniosły 2.043 tys. zł, co stanowiło 78,3% planu po zmianach i 71,4% wykonania w 2008 r. Wydatki wyniosły 1.871 tys. zł, co stanowiło 71,7% planu po zmianach i 65,4% wykonania w 2008 r.

Przychody 38 gospodarstw pomocniczych wyniosły 56.853 tys. zł, co stanowiło 90,5% planu po zmianach i 110,1% wykonania 2008 r. Natomiast wydatki wyniosły 56.768 tys. zł, co stanowiło 90,6% planu po zmianach i 111,7% wykonania w 2008 r. Gospodarstwa pomocnicze dokonały wpłaty do budżetu na łączną kwotę 185 tys. zł, co stanowiło 67,8% planu po zmianach i 26,7% wykonania 2008 r.

Zasadniczą przyczyną niewykonania planu przychodów była likwidacja gospodarstwa pomocniczego przy Zakładzie Wydawniczo-Poligraficznym (decyzja o likwidacji z dnia 17 kwietnia 2009 r.). Ponadto, w związku z kryzysem gospodarczym, zmniejszone było zapotrzebowanie na usługi gastronomiczne i hotelarskie świadczone przez gospodarstwa pomocnicze przy OHP.

Stan zatrudnienia w zakładzie budżetowym - zarówno na koniec 2008 r. jaki i 2009 r.- wynosił 18 osób.

Wynagrodzenia pracowników młodocianych gospodarstw pomocniczych zostały włączone do planu wynagrodzeń w trakcie prac nad projektem ustawy budżetowej na rok 2009.

Wystąpiły o to OHP w związku z wnioskiem NIK. W związku z tym, zatrudnienie w gospodarstwach pomocniczych OHP zostało zwiększone do 3.718 etatów, a środki na wynagrodzenia osób młodocianych ustalono na kwotę 2.800 tys. zł.

Zatrudnienie i wynagrodzenia na koniec 2009 r. przedstawiały się następująco:

- zatrudnienie – stan na koniec 2009 r.: pracownicy etatowi – 610, pracownicy młodociani – 3.108, razem – 3.718,
- wynagrodzenie według planu po zmianach: pracownicy etatowi – 18.203 tys. zł, pracownicy młodociani – 2.800 tys. zł, razem – 21.003 tys. zł,
- wykonanie wynagrodzeń: pracownicy etatowi – 16.158 tys. zł, pracownicy młodociani – 2.262 tys. zł, razem – 18.420 tys. zł.

Inne ustalenia kontroli

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie przez dysponenta części 31 nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetu. Stosownie do przepisów art. 153 ust. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych w Ministerstwie sporządzane były, kwartalne analizy z realizacji dochodów i wydatków. Komórki kontroli i audytu realizowały swoje zadania zgodnie z planem oraz przedstawiały kierownictwu MPiPS zalecenia i rekomendacje, które były kierowane do kontrolowanych lub audytowanych komórek i jednostek organizacyjnych.

Ustalenia innych kontroli

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR) - biorąc pod uwagę zarzuty przedstawione w związku z audytem Komisji Europejskiej przeprowadzonym w 2009 r. w Departamencie Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (DWF) w MPiPS i w Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich (CRZL) oraz fakt, iż audytowane instytucje nie zgadzały się z wynikiem audytu - przeprowadziło w dniach 11.01 - 05.02.2010 r. kontrolę sprawdzającą. Kontrolę przeprowadzono w zakresie prawidłowości procedury wyboru i weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosków o dofinansowanie realizacji 2 projektów systemowych realizowanych przez pion beneficjenta systemowego CRZL.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż zarówno MPiPS jak i CRZL nie wywiązują się w sposób należyty z nałożonych obowiązków a w szczególności z zapisów porozumień:

- z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie realizacji Priorytetu I oraz II PO KL zawartych pomiędzy MRR a MPiPS,

- z dnia 12 października 2007 r. w sprawie Dofinansowania Działania 1.1 „Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy” oraz Działania 1.2 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy społecznej” w ramach PO KL, zawartej pomiędzy MPiPS a CRZL.

W toku kontroli MRR stwierdzono m.in.:

- zastosowanie nieprawidłowego trybu zamówienia publicznego (z wolnej ręki) o udzielenia zamówienia publicznego dotyczącego wdrożenia i rozwoju oprogramowania aplikacyjnego Syriusz^{STD} na kwotę 44.860 tys. zł,
- dokonanie przez CRZL odbioru usług i produktów na kwotę 5.275 tys. zł niezgodnie z procedurą odbioru, tj. bez dokonania oceny merytorycznej przez głównego użytkownika (dotyczyło oprogramowania aplikacyjnego Syriusz^{STD}),
- brak dokumentów przeprowadzenia weryfikacji przez CRZL wdrożeń pilotażowych na kwotę 433 tys. zł,
- zawarcie przez CRZL umowy o takim samym przedmiocie z dwoma różnymi podmiotami oraz podobnym terminie realizacji przy jednoczesnej różnicy pomiędzy wartościami tych umów w kwocie 180 tys. zł.

Do chwili zakończenia kontroli przez NIK, MRR nie sformułowało zaleceń pokontrolnych. NIK zwraca jednak uwagę, że choć w protokole MRR zostały wskazane nieprawidłowości to MPiPS nie podjęło działań zmierzających do ich wyeliminowania.

Po podpisaniu protokołu kontroli NIK, Minister Pracy i Polityki Społecznej poinformowała kontrolujących (w dodatkowych wyjaśnieniach z dnia 27 kwietnia 2010 r.), że po otrzymaniu ostatecznych ustaleń pokontrolnych z Instytucji Zarządzającej, jeśli uzyskana ocena będzie tego wymagała, zostaną podjęte działania zmierzające do wyeliminowania wskazanych w nich nieprawidłowości i uchybień łącznie z wyciągnięciem konsekwencji służbowych i dyscyplinarnych wraz z ewentualnym skierowaniem sprawy do zbadania przez właściwe organy czy nie zostały naruszone przepisy karne.

3.2 Wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy

Wykonanie planu finansowego Funduszu prezentują dane zawarte w tabeli stanowiącej załącznik Nr 4 do informacji.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie planu finansowego Funduszu w 2009 r.

Przychody

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu przychodów Funduszu Pracy. Wyższa realizacja przychodów była wynikiem wyższych wpływów ze środków z Unii Europejskiej i przekazania środków przez Ministra Skarbu⁴⁰.

W ustawie budżetowej ustalono przychody Funduszu w wysokości 8.696.600 tys. zł, tj. o 4,5% niższe od wykonania w 2008 r. Zrealizowane przychody wyniosły 10.326.430 tys. zł i w stosunku do ustawy budżetowej, były wyższe o 1.629.831 tys. zł, tj. o 18,7%. W porównaniu do 2008 r. przychody te były wyższe o 1.216.715 tys. zł, tj. o 13,4%.

Przychody z tytułu składki na Fundusz wyniosły 8.780.794 tys. zł i były wyższe od planowanych w ustawie budżetowej o 194.194 tys. zł, tj. o 2,3%. W stosunku do wykonania 2008 r. przychody te były wyższe o 0,7%. Przychody z tytułu składki stanowiły 85,0% przychodów ogółem.

Przychody z tytułu środków z Unii Europejskiej w wysokości 690.378 tys. zł (w tym z dotacji rozwojowej 664.419 tys. zł) stanowiły 6,7% przychodów ogółem. W stosunku do ustawy budżetowej były wyższe o 680.378 tys. zł, tj. o 6.903,8%. Uzyskane przychody z Europejskiego Funduszu Społecznego pochodziły z PO KL.

Nie wszystkie poniesione w 2009 r. wydatki w ramach Poddziałania 6.1.3. PO KL zatwierdzone w poświadczeniach i deklaracjach wydatków Instytucji Pośredniczących I i II stopnia zostały zrefundowane. W ocenie NIK, dochody Funduszu mogłyby być wyższe, gdyby MRR zaopiniowało pozytywnie wnioski o uruchomienie rezerwy celowej w wysokości 108.238,89 tys. zł przeznaczonej na zwrot wydatków, a nie przeniosło tę refundację na 2010 r.

Wyższe, niż planowane w ustawie przychody osiągnięto także z tytułu pozostałych przychodów (855.259 tys. zł), które w stosunku do ustawy były wyższe o 755.259 tys. zł. Na wysokość pozostałych przychodów miały wpływ przede wszystkim „wpływy z różnych dochodów” w wysokości 665.579 tys. zł, wyższe od planowanych o 625.579 tys. zł, tj. o 1.563,9%. Spowodowane to zostało głównie wpływem na konto Funduszu Pracy środków w wysokości 596.755,5 tys. zł przekazanych przez Ministra Skarbu na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji.

Ponadto, na poziom osiągniętych „pozostałych przychodów” miały również wpływ wpłaty z kar i grzywien, zasiłków transferowych oraz zwrotów środków otrzymanych przez

⁴⁰ Na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji.

powiatowe urzędy pracy i wojewódzkie urzędy pracy w okresach poprzednich, a także przychody z lokat bankowych w łącznej wysokości 121.062 tys. zł.

Należności

Należności - według stanu na koniec grudnia 2009 r. – wyniosły 194.950 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2008 r. były niższe o 7,5%. Najwyższe należności na koniec roku wystąpiły z tytułu:

- rozliczenia po 31 grudnia składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 67.878 tys. zł,
- udzielonych pożyczek w kwocie 33.420 tys. zł, tj. o 12,8% niższe niż w 2008 r.

W 2009 r. wystąpiły należności przeterminowane w kwocie 33.395 tys. zł (tj. w takiej samej wysokości jak w 2008 r.) z tytułu odsetek za nieterminowy zwrot wypłaconych przez powiatowe urzędy pracy świadczeń przedemerytalnych dla byłych pracowników PKP.

NIK zwracała na to uwagę w Informacjach o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2007 r. i w 2008 r. w części 31 – Praca, wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz wykonania budżetu państwa w części 44- Zabezpieczenie społeczne i w części 63 – Sprawy rodziny.

W 2009 r. umorzono należności z tytułu pożyczek i odsetek od pożyczek na kwotę 1.690 tys. zł, tj. o 10.163 tys. zł (o 84,7%) mniej niż przewidziano w ustawie budżetowej; w porównaniu do 2008 r. kwota umorzeń była niższa o 1.853 tys. zł, tj. o 86,4%.

W 2009 r. urzędy pracy dokonały umorzeń na łączną kwotę 2.081 tys. zł, co stanowiło 16,0% planu i 100,0% planu po zmianach. Umorzenia te dotyczyły: udzielonych pożyczek w okresach poprzednich – 735 tys. zł, nienależnie pobranych świadczeń – 1.346 tys. zł.

Wydatki

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie planu wydatków Funduszu Pracy. W ustawie budżetowej ustalono wydatki Funduszu w wysokości 8.806.919 tys. zł, tj. o 3.051.175 tys. zł (o 53,0%) wyższe od wykonania 2008 r. Zrealizowane wydatki wyniosły 11.245.001 tys. zł, tj. 127,7% planu. W porównaniu do 2008 r. wydatki były wyższe o 5.489.258 tys. zł, tj. o 95,4%. W strukturze zrealizowanych w 2009 r. wydatków największy udział miały wydatki dotyczące:

- zasiłków dla bezrobotnych, które wyniosły (wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne) 2.851.026 tys. zł i były wyższe od określonych w ustawie budżetowej

o 808.526 tys. zł, tj. o 39,6%; a w stosunku do wykonania w 2008 r. były wyższe o 1.017.637 tys. zł, tj. o 55,5%. Wydatki te stanowiły 25,4% wydatków ogółem (w 2008 r. 31,8%);

- dodatków aktywizacyjnych, które wyniosły 83.931 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie budżetowej o 17.569 tys. zł, tj. o 17,3% i w stosunku do planu po zmianach niższe o 69 tys. zł. W stosunku do wykonania 2008 r. były wyższe o 22.162 tys. zł, tj. o 35,9%;
- świadczeń integracyjnych, które wyniosły 13.853 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie budżetowej o 5.347 tys. zł, tj. o 27,8%, a do planu po zmianach niższe o 47 tys. zł, tj. o 0,3%. W stosunku do wykonania 2008 r. były wyższe o 6.661 tys. zł, tj. o 92,6%.

Wyższa od planowanej faktyczna liczba wypłaconych zasiłków i dodatków aktywizacyjnych wynika przede wszystkim z:

- niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,
- zwiększenia się liczby bezrobotnych w 2009 r. w stosunku do 2008 r. o 418,9 tys. osób, tj. o 28,4%⁴¹;
- zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych – wydatki na ten cel wyniosły 1.555.324 tys. zł i były niższe od przewidzianych w ustawie budżetowej o 127.676 tys. zł, tj. o 8,1%, a do planu po zmianach – niższe o 24.526 tys. zł, tj. o 1,6%. W porównaniu do wykonania 2008 r. wydatki były wyższe o 1.555.208 tys. zł, tj. o 134.069,6%. Z przekazanych ZUS środków sfinansowano:
 - 729.169 świadczeń przedemerytalnych na łączną kwotę 674.289,08 tys. zł,
 - 1.074.654 zasiłków przedemerytalnych na łączną kwotę 857.852,44 tys. zł,
 - 508 zasiłków pogrzebowych na łączną kwotę 3.139,33 tys. zł,
- wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, które wyniosły ogółem 6.204.847 tys. zł i były wyższe od poniesionych w 2008 r. o 2.842.338 tys. zł, tj. o 84,5%. W stosunku do ustawy budżetowej były one wyższe o 1.865.164 tys. zł (o 43,0%); a w stosunku do planu po zmianach - wyższe o 1.645.592 tys. zł, tj. o 36,1%. Wydatki te stanowiły 55,2% ogółu wydatków (w 2008 r. - 58,4%), w tym:
 - **wydatki na szkolenia** - 376.909 tys. zł; w stosunku do ustawy były wyższe o 203.909 tys. zł (o 117,9%); w stosunku do planu po zmianach były wyższe

⁴¹ Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2009 r. wyniosła 1.892,7 tys. osób. Stopa bezrobocia wyniosła 11,9%.

o 155.199 tys. zł, (o 70,0%), a w stosunku do wykonania 2008 r. były wyższe o 96.931 tys. zł (o 34,9%). Wydatki na szkolenia stanowiły 6,1% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,

- **wydatki na prace interwencyjne** - 178.931 tys. zł i były wyższe od określonych w ustawie o 28.931 tys. zł, tj. o 19,3%; w stosunku do planu po zmianach były wyższe o 8.661 tys. zł, tj. o 5,1%, a w stosunku do wykonania 2008 r. niższe o 15.611 tys. zł, tj. o 8,0%. Wydatki na prace interwencyjne stanowiły 2,9% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- **wydatki na roboty publiczne** - 329.976 tys. zł i były wyższe od określonych w ustawie o 41.976 tys. zł, tj. o 14,3%, w stosunku do planu po zmianach wyższe o 36.776 tys. zł, tj. o 12,5%, a w stosunku do wykonania 2008 r. były wyższe o 81.315 tys. zł, tj. o 32,7%. Wydatki na roboty publiczne stanowiły 5,3% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- **wydatki na prace społecznie użyteczne** - 37.011 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie o 3.589 tys. zł (o 8,8%), w stosunku do planu po zmianach niższe o 9 tys. zł, a w stosunku do wykonania 2008 r. wyższe o 3.578 tys. zł, tj. o 10,7%. Wydatki na prace społecznie użyteczne stanowiły 0,6% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- **wydatki na stypendia** - 1.480.305 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie o 83.895 tys. zł (o 5,4%), w stosunku do planu po zmianach niższe o 175 tys. zł a w stosunku do wykonania 2008 r. wyższe o 210.474 tys. zł, tj. o 16,6%. Wydatki na stypendia stanowiły 23,9% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w tym:
 - stypendia w okresie odbywania stażu wyniosły 1.349.604 tys. zł, w stosunku do ustawy były niższe o 53.596 tys. zł (o 3,8%) i były niższe od planu po zmianach o 6 tys. zł. W porównaniu do 2008 r. były wyższe o 432.693 tys. zł (o 57,2%),
 - stypendia w okresie przygotowywania do zawodu wyniosły 126.250 tys. zł; w stosunku do ustawy były niższe o 13.950 tys. zł (o 10,0%), w stosunku do planu po zmianach były niższe o 160 tys. zł (o 0,1%). W porównaniu do 2008 r. niższe o 223.901 tys. zł (o 63,9%),
 - stypendia w okresie nauki wyniosły 4.451 tys. zł; były niższe od przewidzianych w ustawie o 16.149 tys. zł (o 78,4%), w stosunku do planu po

zmianach niższe o 9 tys. zł. W porównaniu do 2008 r. były wyższe o 1.882 tys. zł (o 73,3%),

- wydatki na **młodocianych pracowników** wyniosły (wraz ze składką na ubezpieczenia społeczne) 197.233 tys. zł i były wyższe od przewidzianych w ustawie o 7.233 tys. zł (o 3,8%), a w stosunku do wykonania 2008 r. wyższe o 12.200 tys. zł, tj. o 6,6%. Wydatki na młodocianych pracowników stanowiły 3,2% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- **dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników** wyniosło 253.891 tys. zł; w stosunku do ustawy było wyższe o 43.891 tys. zł, tj. o 20,9%,
- **koszty związane ze specjalizacją i realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** wyniosły 567.583 tys. zł i stanowiły 100,0% planu wg ustawy budżetowej. Wydatki na ten cel stanowiły 9,1% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Z przekazanych środków sfinansowano:
 - 5.382 staże podyplomowe lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych,
 - 9.737 specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów,
 - 2.997 specjalizacji pielęgniarek i położnych,
- **refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej** wydatki na ten cel wyniosły 1.606.623 tys. zł i były wyższe od określonych w ustawie o 496.123 tys. zł (o 44,7%), w stosunku do planu po zmianach wyższe o 295.703 tys. zł, tj. o 22,6%, a w stosunku do wykonania 2008 r. wyższe o 520.446 tys. zł, tj. o 47,9%. Wydatki na ten cel stanowiły 25,9% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w tym:
 - refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy wydatki na ten cel wyniosły 514.132 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie o 201.366 tys. zł (o 28,1%) i były niższe od planu po zmianach o 3 tys. zł. W stosunku do wykonania 2008 r. były wyższe o 128.682 tys. zł (o 33,4%). 58,5% tych wydatków stanowiły zakupy inwestycyjne,

- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - wydatki na ten cel wyniosły 1.092.491 tys. zł i były wyższe od przewidzianych w ustawie o 697.491 tys. zł (o 176,6%), w stosunku do planu po zmianach wyższe o 295.706 tys. zł (o 37,1%), a w porównaniu do 2008 r. wyższe o 391.764 tys. zł (o 55,9%),
- **nieplanowane środki przekazane do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych** wyniosły 960.000 tys. zł, wydatki na ten cel stanowiły 8,5% ogółu wydatków Funduszu Pracy. Wypłacone zostały świadczenia w łącznej kwocie 936 tys. zł dla 2.696 pracowników,
- **pomoc Państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom, które utraciły pracę (nieplanowana)** – wydatki na ten cel wyniosły 2.227 tys. zł. W okresie od sierpnia do 31 grudnia Bank BGK dokonał 1902 wypłat na łączną kwotę 1.444,84 tys. zł,
- **wypłata świadczeń dla uczestników zwolnień monitorowanych** – 137.984,2 tys. zł,
- **wydatki na wynagrodzenia, składki** oraz odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych wyniosły 219.251 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie o 9.902 tys. zł, tj. o 4,3%, a w stosunku do wykonania 2008 r. wyższe o 31.024 tys. zł, tj. o 16,5%,
- **wydatki na pozostałe zadania** (m.in. koszty poboru składki, prowizje bankowe, pośrednictwo zawodowe) wyniosły 256.648 tys. zł i były niższe od określonych w ustawie o 95.235 tys. zł, tj. o 27,1%. W stosunku do wykonania 2008 r. wyższe o 9.830 tys. zł, tj. o 4,0%.
- **wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne dla publicznych służb zatrudnienia oraz ochotniczych hufców pracy** wyniosły 51.087 tys. zł i były wyższe od określonych w ustawie o 21.087 tys. zł (o 70,3%). W porównaniu do 2008 r. były wyższe o 5.058 tys. zł, tj. o 11,0%.

Zobowiązania

Zobowiązania ogółem - na koniec grudnia 2009 r. - wyniosły 104.046 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2008 r. zwiększyły się o 27,2%. Zobowiązania długoterminowe nie wystąpiły.

Zobowiązania wobec ZUS w kwocie 46.748 tys. zł stanowiły 44,9% ogółu zobowiązań, natomiast zobowiązania z tyt. świadczeń społecznych i podatku w kwocie 33.734 tys. zł stanowiły 32,4% ogółu zobowiązań.

Z tytułu nieterminowej płatności zobowiązań w 2009 r. powiatowe urzędy pracy zapłaciły odsetki w kwocie 90 tys. zł, tj. o 5,3% mniej niż w 2008 r.

Przyczyny zapłaty odsetek stanowiły: niedopłata dla ZUS za lata 1999-2000, nieterminowa realizacja świadczeń, odsetki od środków związanych z realizacją projektu współfinansowanego z EFS, naliczone w wyniku kontroli przeprowadzonej przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego MPiPS.

Stan Funduszu koniec 2009 r. wynosił 5.261.538 tys. zł⁴², tj. o 14,9% mniej niż na początku roku a w stosunku do ustawy był niższy o 229.590 tys. zł, tj. o 4,2%, na co składały się:

- środki pieniężne w kwocie 5.170.584 tys. zł, tj. o 270.545 tys. zł (o 5,0%) mniej od planowanych i o 880.492 tys. zł, tj. o 14,6% mniej niż na koniec 2008 r.;
- należności ogółem w kwocie 194.950 tys. zł, w tym z tytułu udzielonych pożyczek w kwocie 36.615 tys. zł. Należności ogółem były wyższe niż planowano o 54.950 tys. zł, tj. o 39,3%. Należności z tytułu pożyczek były wyższe od planowanych o 4.615 tys. zł, tj. o 14,4%;
- zobowiązania Funduszu Pracy w wysokości 104.046 tys. zł, wyższe niż przewidziane w ustawie o 14.046 tys. zł, tj. o 15,6%.

Inne ustalenia kontroli

Liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na koniec grudnia 2009 r., wynosiła 1.892,7 tys. osób i była wyższa o 418,9 tys. osób (28,4%) w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 11,9% i była o 2,4 punktu procentowego wyższa niż przed rokiem.

W 2009 r. pracodawcy zgłosili 1902,6 tys. ofert pracy, tj. o 240 tys. mniej niż w 2008 r., a liczba niesubsydiowanych ofert pracy zmniejszyła się o 37,2% w porównaniu z 2008 r. Liczba subsydiowanych ofert pracy wzrosła o 2,3%. W strukturze wolnych miejsc pracy, oferty pracy subsydiowanej w ubiegłym roku stanowiły 53,0% (41,0% w 2008 r.).

⁴² Kwota ta obejmuje pozostałe środki obrotowe w wysokości 50 tys. zł.

Przy spadku oferowanych miejsc pracy zmniejszyła się również liczba bezrobotnych podejmujących pracę. Spadek podjęć pracy odnosił się do pracy niesubsydiowanej (mniej o 55,4 tys., tj. o 6,4% w stosunku do 2008 roku), przy jednoczesnym wzroście podejmowania pracy subsydiowanej (więcej o 15,7 tys., tj. o 8,4% w stosunku do 2008 r.).

Wyłączenia z ewidencji urzędów pracy z tytułu podjęcia pracy kształtowały się na poziomie 1.012,4 tys. osób, z tego 810,1 tys. osób podjęło pracę niesubsydiowaną i 202,3 tys. osób pracę subsydiowaną.

W ramach prac interwencyjnych zatrudniono 40,2 tys. osób, a roboty publiczne podjęło 54,0 tys. osób.

Rozpoczęcie szkolenia lub stażu było przyczyną wyłączenia 421,8 tys. bezrobotnych, tj. o 24,7% więcej niż w 2008 r., przy czym z powodu rozpoczęcia szkolenia ze statystyki bezrobotnych wyłączono 166,1 tys. osób (spadek o 1,3%), zaś staże rozpoczęło 255,6 tys. bezrobotnych (wzrost o 50,5%).

Wzrosła liczba bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z powodu otrzymania dotacji na podjęcie działalności gospodarczej. W 2009 r. - z powodu otrzymania dotacji - odpływ z bezrobocia wyniósł 63,9 tys. osób (2,4% wyłączeń) i był o 12,0 tys. osób, tj. o 23,0% wyższy niż przed rokiem.

W wyniku refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego odpływ wyniósł 41,5 tys. bezrobotnych (1,6% wyłączeń w 2009 r.) i był również wyższy niż w poprzednim roku – o 1,8 tys. osób (o 4,6%).

Z różnych form pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy skorzystały ogółem 124.072 osoby (w 2008 r. – 74.830 osób), w tym 19.947 osób uczestniczyło w szkoleniach z zakresu aktywnego poszukiwania pracy tj. 16,1% (w 2008 r. - 14.579 osób), a 104.125 osób w zajęciach aktywizacyjnych, tj. 83,9% (w 2008 r. - 60.251 osób). Pomoc z zakresu aktywnego poszukiwania pracy świadczyły 1.059 klubów pracy (w 2008 r. 923 kluby pracy), z czego 1.000 klubów pracy (94,4%) prowadziły samodzielnie powiatowe urzędy pracy - (w 2008 r. - 91,7%). Usługę tę świadczyło również 41 innych instytucji, które współpracowały z urzędami pracy, tj. 3,9% (w 2008 r. było ich 58 tj. 6,28 %). Powiatowe urzędy pracy zleciły realizację usługi innym organizacjom w 18 przypadkach, tj. 2% (w 2008 r. było 19 takich sytuacji).

W publicznych służbach zatrudnienia z usług poradnictwa zawodowego skorzystało ogółem 455.130 osób (w 2008 r. - do 397.169 osób), z czego 252.136 osób stanowiły kobiety – 55,4% (2008 r. - 236.587 kobiet – 59,6%).

Urzędy pracy skierowały na szkolenia 168 334 osoby, czyli o 2.691 osób mniej (o 1,2 %), niż w 2008 roku. Szkolenia ukończyły 163.763 osoby, z tego 161.283 osoby ze statusem bezrobotnych. Zatem osoby bezrobotne stanowiły 98,5% osób, kończących szkolenia. Szkoleniami objęto 9,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, co oznacza spadek w stosunku do 2008 roku o 1,7 pkt procentowego.

Liczba bezrobotnych, którzy ukończyli szkolenia zmalała w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,2%, zaś liczba bezrobotnych niepełnosprawnych kończących szkolenia, wzrosła o niecały jeden procent.

W znaczącym stopniu zmniejszyła się liczba osób poszukujących pracy, które ukończyły szkolenia (spadek w stosunku do 2008 r. o 20,4%). W znaczącym stopniu zmniejszyła się również liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, które ukończyły szkolenia (spadek w stosunku do 2008 r. o 37%).

W szkoleniach tzw. „indywidualnych” brały udział 38.054 osoby, co stanowi 22,6% ogółu uczestników. W szkoleniach tzw. „grupowych” brało udział 130 280 osób, co stanowi 77,4% ogółu uczestników. Powyższe proporcje nie zmieniły się w porównaniu do ubiegłego roku.

Do najczęściej organizowanych kierunków szkoleń należały: usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy), sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami, zarządzanie i administracja, informatyka i wykorzystanie komputerów. Szkolenia w wymienionych kierunkach ukończyło łącznie 36,3% ogółu kończących szkolenia.

W porównaniu z 2008 rokiem, wzrosła liczba szkolonych w obszarze sprzedaży i marketingu oraz zarządzania i administracji a także zawodów budowlanych, zaś zmniejszyła się nieco liczba szkoleń w obszarze usług transportowych, umiejętności komputerowych oraz z zakresu rachunkowości.

W 2009 r. zatrudnienie - w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia - podjęły 54.342 osoby, tj. 33,2% osób, które ukończyły szkolenia. Wśród bezrobotnych pracę podjęło 53.898 osób, tj. 33,4 % bezrobotnych kończących szkolenia. Wśród osób poszukujących pracy zatrudnienie znalazło 246 osób, tj. 12,1%, natomiast wśród osób niepełnosprawnych

pracę podjęło 1.338 osób, tj. 18,9 % kończących szkolenia. Wśród osób pobierających renty szkoleniowe pracę podjęło 11 osób, tj. 8,7% przeszkolonych.

W porównaniu z 2008 rokiem, nastąpił spadek efektywności szkoleń zarówno ogółem (o 5,4 pkt. procentowego) jak i szkoleń bezrobotnych (o 5,7 pkt.). W odniesieniu do osób poszukujących pracy, efektywność szkoleń wzrosła o 1 pkt. procentowy (12,1% osób z tej grupy znalazło zatrudnienie). Wskaźnik zatrudnienia po szkoleniu osób niepełnosprawnych spadł o 3 pkt. (18,9% osób znalazło pracę), natomiast wskaźnik zatrudnienia osób pobierających rentę szkoleniową spadł o 4 pkt. w porównaniu do roku poprzedniego.

Największą efektywnością wyróżniały się szkolenia z zakresu:

- zarządzanie i administrowanie: 66% (tj. na 10.835 przeszkolonych zatrudnione zostały 7 102 osoby),
- rozwój osobowości i kariery zawodowej: 51% (tj. na 3.967 przeszkolonych zatrudnionych zostało 2.015 osób).
- BHP: 55% (tj. na 84 przeszkolonych zatrudnienie znalazły 46 osoby),
- weterynaria: 44% (tj. na 43 przeszkolonych zatrudnionych zostało 19 osób),
- szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu: 43% (tj. na 131 przeszkolonych zatrudnionych zostało 56 osób),
- ochrona środowiska: 41% (tj. na 22 przeszkolonych zatrudnienie znalazło 9 osób),
- opieka zdrowotna: 38% (tj. na 741 przeszkolonych zatrudnione zostały 282 osoby).

Najniższą efektywność zatrudnienia odnotowano po szkoleniach z zakresu:

- nauka aktywnego poszukiwania pracy: 15% (tj. na 4.958 przeszkolonych pracę podjęły 752 osoby),
- nauki o życiu i biologii: 15% (tj. na 20 przeszkolonych pracę podjęły 3 osoby),
- nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia): 17% (tj. na 60 przeszkolonych pracę podjęło 10 osób),
- sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne: 19% (tj. na 1.448 przeszkolonych, pracę podjęły 282 osoby),
- usługi stolarskie i szklarskie: 19% (tj. na 310 przeszkolonych pracę podjęło 59 osób),
- usługi krawieckie i obuwnicze: 19% (tj. na 515 przeszkolonych pracę podjęło 98 osób).

Liczba organizowanych szkoleń przez urzędy pracy wzrosła z 44.076 do 45.892. Najwięcej szkoleń, podobnie jak i w zeszłym roku, stanowiły szkolenia trwające do jednego miesiąca. Staże w 2009 r. ukończyło 208.405 osób. Liczba bezrobotnych, którzy ukończyli staż zmalała w odniesieniu do poprzedniego roku o 7%. Najwięcej bezrobotnych uczestniczyło w stażach trwających od 3 do 6 miesięcy, tj. 125.892 osoby, co stanowi 60,4% bezrobotnych uczestniczących w tej formie aktywizacji.

W 2009 r. zatrudnienie w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu stażu podjęły 87.642 osoby, tj. 42,1% osób, które ukończyły staż. Oznacza to spadek efektywności staży w stosunku do ubiegłego roku o 6 pkt. procentowych.

W dniu 29 grudnia 2008 r. Ministerstwo udzieliło Centrum Informacji Społeczno-Gospodarczej (CISG) w Warszawie zlecenia na 2009 r. na kwotę 1.100 tys. zł, którego przedmiotem była realizacja usług na rzecz wsparcia, utrzymania i rozwoju systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia, w szczególności:

- 1) utrzymanie i administracja zasobów sprzętowych centralnej stacji serwerów publicznych służb zatrudnienia; za kwotę 257,88 tys. zł;
- 2) rozbudowy i modernizacji internetowej aplikacji Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia KRAZ za kwotę 84,00 tys. zł;
- 3) wykonanie usług analitycznych, projektowych oraz wspomagających rozwój systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia za kwotę 654,48 tys. zł.

Za realizację zlecenia w 2009 r. Ministerstwo zapłaciło 916,21 tys. zł.

W ramach wykonywania usług analitycznych, projektowych oraz wspomagających rozwój systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia pracownicy CISG wykonywali w Ministerstwie m.in.: konfigurację sprzętu komputerowego, zgłoszenia helpdesku, przygotowywali projekty specyfikacji istotnych warunków zamówienia, propozycje wyjaśnień do treści tych specyfikacji, opracowywali projekty rozporządzeń z zakresu informatyki, brali udział w opracowywaniu strategii systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia i harmonogramu rozwoju infrastruktury informatycznej publicznych służb zatrudnienia oraz sprawowali nadzór nad poprawnością rozliczeń finansowych dotyczących środków Funduszu Pracy będących w gestii Departamentu Informatyki.

Powyższe zadania należą, zgodnie z Regulaminem organizacyjnym MIPS, do obowiązków Departamentu Informatyki, natomiast za ich realizację CISG obciążył Ministerstwo łączną

kwotą 579,85 tys. zł. W udzielonych w toku kontroli wyjaśnieniach wskazano, że rezygnacja z usług CISG wymagała „sukcesywnego przejmowania wiedzy od osób wcześniej realizujących te zadania” (tj. pracowników CISG). Niezbędny był także udział tych osób w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w formie umowy ramowej na zakup sprzętu komputerowego, a w postępowaniu składanych było wiele protestów i zapytań.

NIK nie podzieliła argumentacji przedstawionej w wyjaśnieniach, bowiem Departament Informatyki zatrudniał w 2009 r. przeciętnie 34 osoby, (w tym wykwalifikowanych informatyków), do których zakresu czynności należało wykonywanie powyższych prac.

W ocenie NIK zlecenie zadań Departamentu do realizacji przez CISG było działaniem nierzetelnym i niegospodarnym.

W wystąpieniu pokontrolnym po kontroli wykonania budżetu państwa w 2008 r. w części 31 – Praca oraz planu finansowego Funduszu Pracy, NIK negatywnie oceniła takie działania i wniosowała rozważenie zmiany umowy z CISG w celu wyeliminowania finansowania zatrudnienia Departamentu Informatyki z Funduszu Pracy. Wniosek NIK został częściowo zrealizowany, dopiero w dniu 31 lipca 2009 r. z dniem podpisania aneksu do umowy z CISG powodującym rezygnację z niewielkiej części usług, tj.: w zakresie utrzymania i administracji zasobów sprzętowych centralnej stacji serwerów publicznych służb zatrudnienia (administrowanie serwerem „BINGO”, administrowanie aplikacją „SEZAM”, administrowanie bazą danych aplikacji „SEZAM”), w zakresie wykonywania usług analitycznych, projektowych oraz wspomagających rozwój systemu informacyjnego publicznych służb zatrudnienia (nadzór merytoryczny nad utrzymaniem i rozwojem obszaru „Formalna Obsługa Beneficjenta” (FOB) Oprogramowania aplikacyjnego PULS i Syriusz), konfiguracja sprzętu komputerowego w MPiPS (dział praca.).

Zlecenie udzielone CISG w dniu 30 grudnia 2009 r. ograniczyło wykonanie usług do 2 pozycji (utrzymania i administracji zasobów sprzętowych centralnej stacji serwerów publicznych służb zatrudnienia, modernizacji internetowej aplikacji Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia). Za wykonanie powyższych prac ustalono na 2010 r. zryczałtowane wynagrodzenie w kwocie 309,62 tys. zł..

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2008 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie utraciło moc z dniem 1 lutego 2009 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o

zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Nowe rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie algorytmu zostało podpisane przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 17 lipca 2009 r., a weszło w życie z dniem ogłoszenia, tj. od 5 sierpnia 2009 r.⁴³

Projekt rozporządzenia został przedstawiony do wewnętrznego opiniowania w Ministerstwie dopiero w dniu 10 lutego 2009 r., choć – jak wynika z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli - prace nad nowelizacją rozporządzenia z dnia 22 stycznia 2008 r. rozpoczęto w ramach Departamentu Funduszy jeszcze we wrześniu 2008 r. Najwyższa Izba Kontroli zwraca, iż ze względu na opóźnione opracowanie projektu rozporządzenia, przez ponad pół roku brak było regulacji w tym zakresie.

Ustalenia innych kontroli:

Zleceniem z 4 października 2004 r. Ministerstwo Gospodarki i Pracy zamówiło wykonanie przez CISG systemu zarządzania i monitoringu środków „Sezam”. System został wykonany do 19 lipca 2005 r. W latach 2005 – 2009 utrzymywano funkcjonowanie systemu pomimo, że żadna z jednostek lokalnych nie stosowała go w codziennej pracy.

Biuro Kontroli MPiPS przeprowadziło od 22 czerwca do 17 lipca 2009 r. kontrolę w zakresie celowości i prawidłowości realizacji umowy dotyczącej Systemu Zarządzania i Monitoringu środkami Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości „Sezam”. Kontrolą objęto działania podjęte przez komórki organizacyjne MPiPS w zakresie wdrożenia i utrzymania systemu informatycznego „Sezam” w latach 2003 – 2009.

Pomimo posiadanych informacji już w dniu 20 grudnia 2008 r. o niesfunkcjonowaniu systemu,⁴⁴ rezygnacja z usług CISG, dotyczących jego utrzymania, nastąpiła dopiero od dnia 1 sierpnia 2009 r.

Z ustaleń kontroli wewnętrznej wynika, że na system „Sezam” w latach 2004 – 2008 wydatkowano łącznie 373,61 tys. zł.

W ocenie NIK, wydatkowanie tych środków na niesfunkcjonujący system było działaniem niegospodarnym i nosiło znamiona czynu określonego art. 231 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.⁴⁵ W dniu 21 kwietnia 2010 r. Minister skierowała do prokuratury zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

⁴³ Dz. U. Nr 123, poz. 1019.

⁴⁴ W dniu 20.12.2008 r. Departament Funduszy poinformował Departament Informatyki, że system „Sezam” „(...) nigdy nie funkcjonował i nie był wdrożony we wszystkich jednostkach”. Jak wynika z wyjaśnień udzielonych przez beneficjentów – zasadniczą przyczyną niewykorzystywania ww. systemu było niedostosowanie funkcjonalności programu do rzeczywistych potrzeb Funduszy Ekonomii Społecznej.

⁴⁵ Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

3.3 Część 44 - Zabezpieczenie społeczne

Planowanie dochodów i wydatków

Plan dochodów i wydatków został sporządzony zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu z dnia 9 maja 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2009.

Układ wykonawczy budżetu państwa w części 44 był zgodny z kwotami wynikającymi z ustawy budżetowej oraz opracowany został w szczególności wymaganej w ustawie o finansach publicznych i z uwzględnieniem obowiązującej klasyfikacji budżetowej.

Zaplanowane w ustawie budżetowej⁴⁶ wydatki w wysokości 815.959 tys. zł zostały zwiększone do kwoty 883.978.885 zł, tj. o 68.019.885 zł, w tym decyzjami Ministra Finansów, ze środków z rezerw celowych. Wprowadzane w ciągu roku zmiany w planie wydatków, w tym wydatków majątkowych – na podstawie wewnętrznych decyzji dysponenta części budżetowej – dokonywane były w sposób celowy, z zachowaniem zasad określonych w art. 148 ustawy o finansach publicznych.

Środki z rezerw celowych wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, tj. na kontynuację Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich oraz pokrycie kosztów świadczeń kwalifikowanych komponentu B i C finansowanych w całości ze środków pochodzących z pożyczki Banku Światowego w ramach PPWOW.

Wykonanie dochodów i wydatków

Rozliczenie środków

Zgłaszane przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej do Ministerstwa Finansów zapotrzebowanie o zasilenie rachunku bankowego w środki pieniężne wynikało z potrzeb finansowych, i z ustalonego harmonogramu realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa na rok 2009.

Ministerstwo przestrzegało ustalonych zasad, przedkładając MF zapotrzebowanie na środki budżetowe w danym miesiącu. Zasilenie rachunków bankowych dysponenta III stopnia przez dysponenta głównego przebiegało równomiernie w ciągu roku, zgodnie z ustalonym harmonogramem i w terminach zapewniających bieżące finansowanie zadań.

Środki finansowe do PFRON przekazywane były przez MPiPS w transzach, po uprzednim zgłoszeniu zapotrzebowania na nie Funduszu i akceptacji Ministra Finansów. W przypadku

⁴⁶ Z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 17 lipca 2009 r.

6 na 19 transz przekazanie nastąpiło ze zwłoką wynoszącą 1, 2, 7 i 13 dni. Opóźnienia w przekazywaniu środków dla PFRON wynikały z braku możliwości przekazania przez Ministerstwo Finansów środków we wskazanych przez Fundusz terminach⁴⁷.

Ministerstwo Finansów przekazało w 2009 r. na rachunek dysponenta głównego części 44 kwotę 870.996,3 tys. zł. Otrzymane środki wykorzystane zostały w całości oraz przekazane dysponentom niższego stopnia.

Dochody budżetowe

Zrealizowane w 2009 r. dochody wyniosły 17.273 tys. zł, co stanowiło 101,3% kwoty zaplanowanej (17.056,0 tys. zł) i były ponad 15 – krotnie wyższe od dochodów w roku 2008.

Najwyższą kwotę dochodów, tj. 16.980 tys. zł, uzyskano w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, co stanowiło 98,3% wszystkich dochodów. Pochodziły one głównie ze zwrotu dotacji przez PFRON z tytułu rozliczeń przez gminy przekazanych środków dotacji na zrekompensowanie 50 % dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej (z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych wraz z odsetkami) – 16.636 tys. zł⁴⁸.

Badaniem poprawności uzyskiwania i przekazywania dochodów budżetowych, objęto dowody księgowe na kwotę ogółem 261,5 tys. zł, co stanowiło 1,5% dochodów ogółem⁴⁹. Stwierdzono, że były one rzetelnie pobierane, ewidencjonowane oraz przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa.

Według stanu na koniec grudnia 2009 r. wystąpiły należności na kwotę ogółem 211,8 tys. zł⁵⁰, w tym wymagalne 159,9 tys. zł. Należności wymagalne dotyczyły należności głównych z tytułu wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w

⁴⁷ Zdaniem MPiPS zwłoka w przekazywaniu środków nie spowodowała płacenia przez PFRON odsetek karnych.

⁴⁸ Rozdział 85324 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

⁴⁹ Badaniem objęto także obroty i salda na kontach analitycznych Dysponenta Głównego:

- Nr 130044852852950900 (odsetki),
- Nr 1300448528529520910 (dotacje),

w miesiącach marzec i czerwiec 2009 r.

⁵⁰ Sprawozdanie RB-27 roczne po korekcie z dnia 16 marca 2010 r.

nadmiernej wysokości dotacji przez organizacje pozarządowe⁵¹, tj. odpowiednio 149,2 tys. zł w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz 10,7 tys. zł w dziale 852 – Pomoc społeczna.

W 2009 r. nie dokonywano umorzeń, zaniechań poboru oraz odroczeń należności budżetu państwa. Nie wystąpiły należności, które uległy przedawnieniu.

Dane o dochodach budżetowych przedstawiono w załączniku Nr 5 do Informacji.

Wydatki budżetowe

Wydatki wyniosły 870.966 tys. zł i były o 1,5 % niższe od planu po zmianach.

W strukturze zrealizowanych wydatków największą kwotę, tj. 801.265 tys. zł (92,0%) poniesiono w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Złożyły się na nią: - dotacja dla funduszu celowego – PFRON w wysokości 736.000 tys. zł⁵² oraz środki na realizację Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – 59.154 tys. zł, dla którego Instytucją Wdrażającą było CRZL.

W dziale 750 – Administracja publiczna, wydatki wyniosły ogółem 30.193 tys. zł, tj. 89,2% planu po zmianach. Wydatki bieżące wyniosły 28.381 tys. zł, a wydatki majątkowe 527 tys. zł.

Na wydatki bieżące składały się w szczególności: wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 21.690 tys. zł, szkolenia pracowników Ministerstwa – 338 tys. zł, - pozostałe wydatki na bieżące potrzeby Ministerstwa, - zakup usług – 3.186 tys. zł (telefonia stacjonarna i komórkowa, dostęp do sieci internet, usługi remontowe, zdrowotne, analizy i ekspertyzy, opinie, pozostałe).

Na wydatki majątkowe składały się: zakupy inwestycyjne w kwocie 503 tys. zł (zakup systemu informatycznego dla Centrali Ministerstwa i sprzętu – 474 tys. zł) oraz realizacja inwestycji budowlanych – 24 tys. zł⁵³. Na wielkość wykonania planu miały wpływ dokonane w trakcie roku ograniczenia wydatków na zakupy inwestycyjne i zadania informatyczne.

⁵¹ Określenie tytułu należności pochodzi od nazwy paragrafu, w którym są księgowane, tj. § 291 „Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości”.

⁵² Na realizację zadań wynikających z art. 26a i art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.).

⁵³ Przebudowa pomieszczeń w budynku przy ul. Brackiej na potrzeby serwerowni.

Wydatki dokonywane były zgodnie z planowanym przeznaczeniem oraz z zachowaniem zasad określonych w art. 35 ust. 3 ustawy o finansach publicznych⁵⁴, dotyczących celowego i oszczędnego dokonywania wydatków.

Dane o wydatkach budżetowych przedstawiono w załączniku Nr 6 do Informacji.

Przeciętne zatrudnienie w części 44 wyniosło 253 osoby. W porównaniu do 2008 r. przeciętne zatrudnienie było niższe o 13 osób, tj. o 4,9%. W porównaniu do planowanego limitu zatrudnienia - 316 osób (plan po zmianach), przeciętne zatrudnienie w dziale 750 było niższe o 63 osoby, tj. o 19,9%⁵⁵. Wpływ na to miał stan zatrudnienia osób czasowo nie świadczących pracy, w tym pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych, wychowawczych, macierzyńskich, zasiłkach chorobowych, jak również fluktuacja kadrowa.

Łączne wydatki na wynagrodzenia wyniosły 18.883,1 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2008 r. wydatkowano na wynagrodzenia o 2.024 tys. zł więcej⁵⁶, tj. o 12%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wyniosło 6.219,73 zł i w porównaniu do 2008 r. wzrosło o 918 zł, tj. o 17,3%.

Środki z rezerw celowych na wynagrodzenia (łącznie 151 tys. zł) zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Limit wydatków na wynagrodzenia nie został przekroczony.

NIK nie wnosi zastrzeżeń do realizacji planu zatrudnienia i wynagrodzeń.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach przedstawiono w załączniku Nr 7 do informacji.

W 2009 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W 2009 r. pozostały do wykorzystania środki w kwocie 5.010,7 tys. zł⁵⁷, jako wydatki budżetu państwa, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2008. W badanym okresie wydatkowano z tej kwoty jedynie 3.105,7 tys. zł (62% planu). Powodem były głównie: przedłużające się procedury zamówień publicznych, późne umieszczenie (w dniu 31 lipca 2008 r.) na zaktualizowanej liście projektów indywidualnych oraz przesunięcie terminu podpisania pre-umowy pomiędzy MSWiA a MPiPS, co

⁵⁴ Obecnie art. 44 ust. 3 (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.).

⁵⁵ Największe różnice dotyczyły statusów: - (03) członkowie korpusu służby cywilnej, 46 osób (83,3% planu).

⁵⁶ W 2008 r. wynagrodzenia wyniosły 16.859,10 tys. zł, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego – 5.301,60 zł.

⁵⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2008 (Dz. U. 2008 Nr 224, poz. 1478). Termin ich wykorzystania upływał w dniu 30 czerwca 2009 r.

wskazuje, że przy planowaniu wydatków na 2008 r. zadania te nie były należycie przygotowane.

Z rozdziału 75095 – Pozostała działalność, sfinansowane zostały świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie ogółem 330 tys. zł⁵⁸ jako nagrody Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w tym 130 tys. zł dla projektów i wyróżnionych osób w ramach realizowanych programów aktywnych form pomocy i integracji społecznej przez samorządy gminne lub organizacje pozarządowe⁵⁹. Z kwoty tej nagrodzono 26 laureatów, w tym: - 16 zespołowych (11 samorządów i 5 organizacji pozarządowych) na kwotę 105 tys. zł, - 10 indywidualnych (pracownicy rops, mops, dyrektorzy pup, pracownicy stowarzyszeń) na kwotę 25 tys. zł.

Ministerstwo nie ustaliło w 2009 r. dla przyznawania nagród w obszarze pomocy społecznej szczegółowych zasad (w tym regulaminu przyznawania nagród) oraz kryteriów, na podstawie których należało oceniać zgłaszane do wyróżnienia osoby i projekty za osiągnięcia w zakresie pomocy społecznej. Nie ustalono także harmonogramu prac konkursowych, w tym terminów dokonywania formalnej, merytorycznej oceny wniosków, terminów do wydania opinii przez Radę Pomocy Społecznej oraz wysokości nagród na 2009 r.

NIK nie kwestionuje swobody działań i uprawnień Ministra przy realizowaniu zadań wynikających z zakresu pomocy społecznej⁶⁰, jednakże zauważa, że dla wyboru laureatów i wyasygnowania środków powinny być stworzone procedury, ustanawiające przejrzyste zasady, tak by biorące udział w określonych działaniach osoby i instytucje mogły się ubiegać o nagrody na równych zasadach.

W 2009 r. Ministerstwo zrealizowało 48 postępowań o zamówienie publiczne, które zostały zakończone podpisaniem umów na kwotę ogółem 35.725 tys. zł. Na podstawie szczegółowego badania czterech postępowań o wartości 9.496 tys. zł (tj. 26,6%) ustalono, że przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych oraz wewnętrzne uregulowania MPiPS były przestrzegane.

⁵⁸ § 3040 *Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń*.

⁵⁹ Zasady ogólne dla wymienionego konkursu, przeprowadzonego w latach 2007-2008, pn.: „Dobra Praktyka Aktywnych Form Pomocy” zatwierdzono w MPiPS w dniu 18 lutego 2008 r.

⁶⁰ Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2005 r. w sprawie przyznawania nagród specjalnych w zakresie pomocy społecznej (Dz. U. Nr 74, poz. 658) oraz ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. art. 25 ust. 1 (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.).

W celu zachowania ciągłości dostarczania w 2009 r. dla Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej (JOPS) oprogramowania użytkowego⁶¹ w Krajowym Systemie Monitoringu Pomocy Społecznej (KSMPs), Departament Informatyki MPiPS w dniu 16 kwietnia 2009 r. wystąpił z wnioskami o udzielenie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki⁶². Jako oferentów wskazano 5 firm – wykonawców poszczególnych programów, posiadających świadectwo homologacji/zgodności oprogramowania dla JOPS, które wcześniej realizowały takie zadanie. Zamówienia przewidywały udzielenie licencji wyłącznej, aktualizacji, szkolenia oraz utrzymania oprogramowania na kwotę ogółem 9.406,9 tys. zł (z VAT)⁶³. W wyniku przeprowadzonych przez MPiPS, w dniu 22 maja 2009 r., negocjacji warunków zamówienia, z każdą z firm zawarta została oddzielna umowa⁶⁴ na poszczególne elementy systemu.. MPiPS dokonało zakupu usługi bez licencji do aktualizowanego oprogramowania oraz tzw. kodów dostępu. Wartość zamówienia określona w umowach wyniosła ogółem 12.208,8 tys. zł, tj. o 2.801,9 tys. zł więcej niż we wnioskach Departamentu Informatyki o udzielenie zamówienia publicznego⁶⁵. Powodem było rozszerzenie przez Ministerstwo zakresu zamawianych usług. W 2009 r. wydatki z tytułu realizacji powyższych umów wyniosły ogółem 9.387 tys. zł.

W ocenie NIK, zakup systemu oprogramowania bez licencji i tzw. kodów dostępu powoduje uzależnienie się Ministerstwa od jednego dostawcy i stwarza warunki do dowolnego kształtowania cen przez producenta.

Należy mieć także na uwadze, że podstawowym trybem wynikającym z przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych oraz prawa wspólnotowego jest tryb przetargu nieograniczonego, szczególnie gdy zamówienie dotyczy wysokich kwot realizowanych ze środków budżetowych.

Dotacje budżetowe

Zaplanowane w ustawie budżetowej po zmianie dotacje celowe w części 44 w wysokości 759 149 tys. zł zostały zwiększone, głównie środkami pochodzącymi z rezerw celowych (62.750 tys. zł), do kwoty 823 499 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 818 836 tys. zł, co stanowiło 99,4% planu po zmianach.

⁶¹ W ramach Systemu Informatycznego POMOST.

⁶² Art. 67 ust.1 pkt 1 lit. b ustawy Prawo zamówień publicznych.

⁶³ Program: - „OU-POMOST” – 6.771,6 tys. zł, - „SERCE-POMOST” – 240,0 tys. zł, - „HELIOS” – 549,6 tys. zł, - „TT-POMOC” – 1.461,5 tys. zł, - „OPIEKA” i „RODZINY ZASTĘPCZE” – 384,2 tys. zł.

⁶⁴ Umowy z dnia 1 czerwca 2009 r.

⁶⁵ W przypadku Signity S.A., wartość zamówienia przewidziano na 6.771,6 tys. zł, natomiast w umowie przyjęto kwotę 8.820,0 tys. zł.

Największą kwotę stanowiła dotacja dla funduszu celowego – PFRON – 736.000 tys. zł. Następnie dotacje na realizację Programu Operacyjnego – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w wysokości 59.154 tys. zł, oraz dotacje z przeznaczeniem na realizację programów z zakresu pomocy społecznej i opieki nad dzieckiem i rodziną:

- „Powrót osób bezdomnych do społeczności” - 8.006 tys. zł,
- „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu” - 3.475 tys. zł,
- „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” - 2.975 tys. zł,
- „Wspieranie rozwoju spółdzielczości socjalnej” - 1.092 tys. zł,
- „Świetlica, praca, staż – socjoterapia w środowisku gminnym” - 508 tys. zł,
- „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną” - 7.626 tys. zł.

W zakresie wydatków finansowanych z funduszy strukturalnych zaplanowane zostały środki dotacji rozwojowej dla PFRON w kwocie 8.065 tys. zł. Wydatkowano 4.174 tys. zł, tj. 51,8% planu, jako refundację 85% wydatków poniesionych przez Fundusz, w ramach realizacji projektów systemowych⁶⁶ Priorytetu I PO KL „Zatrudnienie i integracja społeczna”. Niepełne wykonanie planu wydatków wynikało z podjęcia przez Instytucję Zarządzającą PO KL decyzji o zawieszeniu certyfikacji środków. Podstawą decyzji była informacja Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans Komisji Europejskiej o nieprawidłowościach o charakterze systemowym, zidentyfikowanych w realizowanych projektach w ramach działań Priorytetu I. Z uwagi na brak możliwości wykorzystania przez Fundusz ww. środków, w dniu 30 grudnia 2009 r.⁶⁷, Minister Pracy i Polityki Społecznej dokonał blokady 3.891 tys. zł.

Ustalenia kontroli wykazały liczne nieprawidłowości i uchybienia w trakcie podziału dotacji celowych z zakresu pomocy społecznej.

Przekazywanie dodatkowych środków na dotacje celowe dokonywano z pominięciem procedury konkursowej, o której mowa w art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zdaniem NIK, wyczerpywało to znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, tj. przekazania dotacji z naruszeniem zasad lub trybu jej

⁶⁶ Projektów pilotażowych oraz ogólnopolskiego projektu badawczego.

⁶⁷ Decyzja Nr BBF-I-0310-177-IJ/09.

udzielania, o czym mowa w art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. I tak:

1) Program *Powrót osób bezdomnych do społeczności. Tor II Centralny*. Zgodnie z decyzją Dyrektora Generalnego MPiPS z dnia 28 października 2009 r. środki zwiększono została o 3.000 tys. zł (ogółem do 5.000 tys. zł). Środki te przyznano 39 podmiotom, uczestniczącym w pierwszej turze konkursu, które nie otrzymały dotacji.. Ponadto 10 tys. zł, przeznaczono dla Stowarzyszenia Domu Dziecka – Pomnik Dzieci Zamojszczyzny z Siedlec.

2) Program *Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, Projekt Prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne na rzecz budownictwa socjalnego – zwiększenie gminnego zasobu lokali socjalnych*. Decyzją MPiPS z dnia 20 października 2009 r. przyznane zostały dodatkowe środki w wysokości 753 tys. zł. Z tych środków zwiększono uprzednio przyznane dotacje do pełnej wysokości zgłoszonych potrzeb (zapotrzebowanie gmin wynosiło 2.433,1 tys. zł, natomiast przydzielono początkowo dotację w kwocie 1.680 tys. zł).

3) Program *Wspieranie Rozwoju Spółdzielczości Socjalnej*. Niewykorzystana kwota 100 tys. zł, z programu *Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu*, została przeznaczona na działalność Ośrodków Wsparcia Spółdzielni Socjalnych w 2009 r. – wsparcie procesów doradczych i lustracji w spółdzielniach socjalnych.

Przekazywanie dodatkowych środków na dotacje z pominięciem procedury konkursowej uzasadniono m.in. krótkim okresem czasu, jaki pozostał organizacjom pozarządowym na wydatkowanie przyznanych środków (koniec 2009 r.).

NIK nie neguje obowiązujących uregulowań prawnych odnośnie przyznawania dotacji celowych organizacjom pozarządowym, nie mniej jednak nie przewidują one udzielania dotacji, z pominięciem procedur konkursowych, nawet w sytuacjach pilnych i niecierpiących zwłoki.

Nie podejmowano jednakowych działań przy ogłaszaniu konkursów ofert na udzielenie dotacji, naruszając tym samym zasadę uczciwej konkurencji i jawności – wymienioną w art. 26 ustawy o pomocy społecznej⁶⁸. W przypadku 4 programów⁶⁹

⁶⁸ Przepis został uchylony ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (art. 12, Dz. U. Nr 28, poz. 146).

ogłoszenia o konkursach zamieszczone zostały jedynie w Biuletynie Informacji Publicznej, a w przypadku 1 programu⁷⁰ tylko w dzienniku „Rzeczpospolita”, co było sprzeczne z art. 28 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej⁷¹. Ponadto, ogłoszenie zamieszczone w prasie nie zawierało wszystkich wymaganych informacji art. 28 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej⁷².

Nie opracowano regulaminu lub zasad określających tryb prac komisji oceniającej oferty, a w przypadku Programu *Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi*, w 2 na 5 zbadanych spraw, przyjęta przez komisję oceniającą karta⁷³ z kryteriami oceny projektu nie została podpisana przez osobę oceniającą.

Uchybienia stwierdzono również na etapie zawierania umów. I tak:

- w umowach z podmiotami nie wskazano ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którą powinno być realizowane zadanie z zakresu pomocy społecznej, wymienione w § 1 pkt 1 wzoru umowy, zamieszczonego w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie określenia ramowego wzoru umowy o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej⁷⁴;
- w treści umów brak było szczegółowego opisu zadania, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁷⁵. W umowach podano kwotę przyznanej dotacji celowej ze wskazaniem, iż jest ona przeznaczona na realizację danego programu MPiPS, ale bez wskazania konkretnego projektu wybranego podczas konkursu, na który przyznana została dotacja celowa;
- W ramach programu *Powrót osób bezdomnych do społeczności*, za pośrednictwem wojewodów, przyznano organizacjom pozarządowym dotacje w kwocie

⁶⁹ Powrót osób bezdomnych do społeczności, Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, Wspieranie rozwoju spółdzielczości socjalnej oraz Świetlica, praca, staż – socjoterapia w środowisku gminnym.

⁷⁰ Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

⁷¹ Ogłoszenie o otwartym konkursie ofert zamieszcza się, w zależności od rodzaju zadania, w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim lub lokalnym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, jak również na tablicy ogłoszeń w siedzibie organu zlecającego realizację zadania w miejscu przeznaczonym na ogłoszenia. Ogłoszenie może być ponadto rozpowszechniane w inny sposób zapewniający dostęp do informacji potencjalnym oferentom, w tym, w miarę możliwości, z użyciem powszechnie dostępnych sieci teleinformatycznych. Przepis został uchylony ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw.

⁷² J.w.

⁷³ Wzór karty oceny projektu zawierał rubrykę na parafę osoby oceniającej.

⁷⁴ Dz. U. Nr 61, poz. 545.

⁷⁵ Jak w przypisie nr 29.

3.000 tys. zł⁷⁶. Umowy zawierane przez MPiPS z wojewodami zostały skonstruowane jako typowe umowy zlecenia pomiędzy dwoma reprezentantami Skarbu Państwa łącznie z postanowieniami o stosowaniu kodeksu cywilnego, czy poddaniu ewentualnych sporów właściwości sądów powszechnych. Zdaniem NIK, umowy te nie mogły wywierać skutków wprost w nich określonych (przekazanie zadań Ministra wojewodzie), gdyż przepisy rangi ustawowej nie przewidują zawierania porozumień administracyjnych pomiędzy ministrami a wojewodami. Powyższą kwestię NIK podniosła w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 10 grudnia 2009 r.⁷⁷, skierowanym do MPiPS.

Uchybienia i nieprawidłowości o podobnym charakterze wykazała kontrola NIK w zakresie prawidłowości udzielania i rozliczania przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej dotacji na zadania zlecone podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2009 r., przeprowadzona w II połowie 2009 r.

Na realizację Programu z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną pn.: „*Program Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną*” zaplanowana została kwota 7.800 tys. zł. Pomoc miała być udzielona w formie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego każdego szczebla, z przeznaczeniem na finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną w roku 2009. Ustalono, że powołany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej Zespół zadaniowy do spraw opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu⁷⁸, część środków finansowych przewidzianych na dotacje przeznaczył na nagrody dla podmiotów wyłonionych w konkursie. Było to sprzeczne z zatwierdzonymi w tym celu przez Podsekretarza Stanu procedurami przyznawania dotacji w 2009 r.⁷⁹ oraz z zamieszczonymi w ogłoszeniu prasowym w dzienniku „Rzeczpospolita” z dnia 24 lutego 2009 r. zasadami otwartego konkursu.

Zespół zaproponował dofinansowanie 316 wniosków na łączną kwotę 7.653 tys. zł (tj. 98,1%) oraz przyznanie nagród dla 21 najlepszych projektów na łączną kwotę 147 tys.

⁷⁶ *Tor I. Regionalny* – 3.000 tys. zł (60 % ogólnej kwoty programu do dyspozycji, według przyjętego wcześniej algorytmu). W celu wyboru podmiotów wojewodowie przeprowadzili konkursy na swoim terenie.

⁷⁷ Po przeprowadzonej przez NIK w II półroczu 2009 r. kontroli prawidłowości udzielania i rozliczania przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej dotacji na zadania zlecone podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2009 r. (P/09/001) – z wyłączeniem FIO.

⁷⁸ Zarządzenie Nr 2 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 maja 2009 r. (Dz. Urz. MPiPS Nr 1, poz. 2).

⁷⁹ Pismo Dyrektora Departamentu Świadczeń Rodzinnych z dnia 30 marca 2009 r. znak: DSR-I-079-29-AK/09.

zł (po 7.000 zł każdy). Minister Pracy i Polityki Społecznej zaakceptowała Protokół z prac Zespołu do spraw opiniowania ofert, w tym wykaz projektów wyróżnionych nagrodami.

W zawieranych z jednostkami samorządu terytorialnego porozumieniach, MPiPS dopuszczało wydatkowanie przyznanej nagrody na budowanie i rozwój lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną lub na nagrody dla autorów projektu, na który przyznana została dotacja z Ministerstwa.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak podziału całej zaplanowanej kwoty na dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego oraz rozdysponowanie kwoty 147 tys. zł w formie nagród. Działania takie, zdaniem NIK, wyczerpują znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych (art. 8 pkt 1 ustawy).

Analizie poddano dokumentację 14 podmiotów o najwyższych kwotach przyznanych dotacji (ogółem 1.289.334 zł, tj. 16,9%), w tym 9 podmiotów, które otrzymały nagrody za najlepszy projekt.

Ustalono, że w treści porozumień z MPiPS brak było szczegółowego opisu zadania, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Nie podano również nazwy projektu, na który przyznana została dotacja celowa. Przyznane nagrody zostały wykorzystane zgodnie z zawartym porozumieniem z MPiPS - 5 podmiotów, w sprawozdaniach z realizacji zadania podało, iż w całości lub w części sfinansowano nagrody dla pracowników przygotowujących projekt, tj. Powiat Gostyński – 1.177,64 zł, Powiat Gryficki – 1.766,10 zł, Gmina Miasto Bytom – 6.951,67 zł, Gmina Miasto Radom – 6.974,23 zł, Miasto Powiat w Lesznie – 3.952,92 zł.

Wydatki w układzie zadaniowym

Budżet zadaniowy Ministerstwa w części 44 zawierał 8 podzadań wraz z planowanymi dla nich kwotami wydatków w kwocie 833.352 tys. zł. Realizowane były one w ramach zadań: - 13.1. Pomoc i integracja społeczna - 13.5. Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie dyskryminacji - 14.4. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych. Zadania były realizowane głównie przez zlecenie zadań organizacjom pozarządowym, organizacjom pożytku publicznego, fundacjom oraz dofinansowywanie działań i nadzór nad ich wykonaniem. Zrealizowane zostały wszystkie podzadania, na które wydatkowano ogółem 824.684 tys. zł.

Stopień osiągnięcia zaplanowanych na 2009 r. rezultatów będzie znany po opublikowaniu na przełomie II i III kwartału 2010 r. danych przyjętych jako mierniki osiągnięcia założonych celów.

Program Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną został ujęty w budżecie zadaniowym w pozycji 3.3.1. „Doskonalenie systemu rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej nad dzieckiem”. Na jego realizację zaplanowano 7.800 tys. zł. Działania w ramach programu przewidywały przeprowadzenie konkursu ofert przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Celem poddziałania było zapewnienie jak najlepszych warunków opieki nad dzieckiem w rodzinie i poza rodziną. Miał on zostać osiągnięty poprzez:

- a) działania promocyjne i edukacyjne w zakresie pieczy zastępczej,
- b) szkolenia i wsparcie dla już istniejących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
- c) szkolenia i wsparcie nowopowstałych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
- d) tworzenie nowych rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka wraz wspieraniem finansowym dla nowopowstałych rodzin i rodzinnych domów dziecka,
- e) tworzenie infrastruktury niezbędnej dla dobrego funkcjonowania rodzin zastępczych (dostęp do specjalistów z różnych dziedzin oraz do różnych form wsparcia rodzin zastępczych), w tym tworzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa dla rodzin adopcyjnych i zastępczych,
- f) poradnictwo dla rodzin naturalnych, zapobieganie umieszczaniu w pieczy zastępczej.

Jako miernik realizacji przyjęto liczbę dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej (w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka) w relacji do ogółu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych). Zakładano, że wskaźnik ten w 2009 r. wyniesie 71%, wobec 69% w 2008 r. Przewiduje się, że informacje o faktycznej liczbie dzieci pozostających poza rodziną w 2009 r. będą dostępne w czerwcu 2010 r.

Inne ustalenia kontroli

1. Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła łączna wielkość środków finansowych, jakimi dysponował Minister na realizację zadań programu osłonowego w zakresie bezdomności. Odpowiednio: z 5.000 tys. zł w 2004 r. do 20.000 tys. zł w 2008 r., a w 2009 r. - 8.006 tys. zł. Przy czym, brak było krajowej strategii, która zapewniałaby koordynację działań dla osiągnięcia jednolitego efektu. Ministerstwo wypełniając zobowiązanie zawarte w Krajowym Programie „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008-2010”, wpisany w Działanie 2.5.2 „Rozwój budownictwa socjalnego”, podjęło prace nad opracowaniem stosownej strategii (programu). W dniu 3 stycznia 2009 r. Kolegium Ministra Pracy i Polityki Społecznej aprobowало projekt dokumentu pt.: „Krajowy Program Wychodzenia z Bezdomności i Rozwoju Budownictwa Socjalnego na lata 2009 - 2015”. Poddany on został następnie konsultacjom międzyresortowym i społecznym. Jednocześnie podjęto starania, aby program ten ustanowić programem wieloletnim. W dniu 23 listopada 2009 r. MPiPS otrzymał z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów informację z sugestią odstąpienia od inicjatywy, zmierzającej do uzyskania zgody na ustanowienie programu wieloletniego.

2. Badanie wiarygodności zapisów księgowych 141 faktur (o wartości ogółem 15.285 tys. zł), nie wykazało nieprawidłowości. Stwierdzono jedynie nieliczne przypadki uchybień formalnych (5 przypadków) polegających na nieprzestrzeganiu przez komórki merytoryczne terminów (7 i 5 – dniowego) przekazywania do zatwierdzenia dowodów finansowo-księgowych oraz dwa przypadki w zakresie kontroli formalno-rachunkowej, co stanowiło naruszenie pkt. 22 i 26 (rozdział II) Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych⁸⁰.

Ustalenia innych kontroli

1. Równocześnie z kontrolą wykonania budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenie społeczne, prowadzona była w Ministerstwie kontrola realizacji w 2009 r. Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW)⁸¹. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości oceniła realizację przez MPiPS w 2009 r. Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

⁸⁰ Stanowiącej załącznik do zarządzenia Nr 24 Dyrektora Generalnego MPiPS z dnia 31 grudnia 2008 r. Przekazywanie dokumentów finansowo-księgowych do komórki właściwej do spraw finansowych. Powinno nastąpić w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania przez właściwą komórkę organizacyjną Ministerstwa, a od 26 listopada 2009 r. - w terminie 5 dni.

⁸¹ P/10/092/2010

W ustawie budżetowej na rok 2009 zaplanowano wydatki na realizację PPOW w kwocie 137.905 tys. zł. W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej kwota ta została zmniejszona do 87.005 tys. zł (tj. o 50.900 tys. zł – o 36,9%). W konsekwencji Ministerstwo ograniczyło w gminach finansowanie działań w ramach komponentu B – Program Integracji Społecznej do wysokości około 80% zaciągniętych zobowiązań⁸². Pozostałe 20% zobowiązań gminy musiały pokryć z własnych środków lub podjąć działania na rzecz przeniesienia części płatności na 2010 r., bez żadnych gwarancji, że Program będzie kontynuowany. W konsekwencji, niektóre z gmin oraz część podmiotów prywatnych w 2009 r. wycofało się z realizacji Programu. Ustalony początkowo na dzień 30 czerwca 2009 r. termin zakończenia Programu przesunięty został do dnia 30 czerwca 2011 r.⁸³

Zdaniem NIK, brak ciągłości w finansowaniu PPOW powoduje, iż na skutek wycofania się gmin z dalszej jego realizacji, Program ten nie zostanie zrealizowany, a ponadto nastąpi spadek zaufania samorządów do organów administracji rządowej.

Stwierdzono również, że stworzony na potrzeby PPOW System Informacji Zarządzającej (MIS) funkcjonował nienależycie, a tym samym nie zapewniał niezbędnych danych dotyczących zapotrzebowania gmin na środki finansowe oraz nadzoru nad przebiegiem Programu.

Brak sprawnego systemu informatycznego MIS był bezpośrednią przyczyną niepełnego wykorzystania rezerwy celowej na realizację PPOW. Pomimo znacznego deficytu środków, w 2009 r. wykorzystano kwotę 85.451,6 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach. W sumie od początku realizacji Programu, z zaplanowanych 304.629 tys. zł, wydatkowano niewiele ponad 136.095 tys. zł, tj. 44,7%. Szczególnie przewlekłe przebiega realizacja komponentu A – Reforma administracyjna KRUS. Z zaplanowanych 113.285 tys. zł wydatkowano zaledwie 6.233 tys. zł, tj. 5,5%.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w dniu 29 kwietnia 2010 r. NIK wniosła o wprowadzenie zmian organizacyjnych, umożliwiających pełne wykorzystanie środków.

2. W II i III kwartale 2009 r. NIK przeprowadziła kontrolę w zakresie prawidłowości udzielania i rozliczania przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej dotacji na zadania zlecone podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych w okresie od

⁸² Stan na dzień 8 lipca 2009 r.

⁸³ Działania w ramach komponentu B zostały przedłużone do 31 grudnia 2010 r.

1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2009 r. Stwierdzono liczne nieprawidłowości i uchybienia, które dotyczyły m.in. nie przestrzegania obowiązujących przepisów prawa i wymaganych procedur przy organizacji konkursów i udzielaniu dotacji, odmiennych od wymaganych zapisów w umowach zawieranych o przyznaniu dotacji oraz niedostatecznej kontroli zleczanych zadań.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w dniu 10 grudnia 2009 r. NIK wniosła o:

- zaprzestanie przekazywania organizacjom pozarządowym dotacji z pominięciem procedury konkursu ofert;
- realizowanie zadań w ramach Programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności” - w tym w szczególności w zakresie udziału w nim wojewodów - stosownie do obowiązujących regulacji prawnych;
- podjęcie działań w celu zapewnienia, na etapie opracowywania budżetu, środków w ramach Programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności” stosownie do potrzeb;
- ogłaszanie otwartych konkursów ofert w formie i trybie przewidzianym przepisami art. 13 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- opracowanie i wdrożenie trybu i zasad oraz kryteriów oceny ofert przyznawania dotacji jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych;
- zintensyfikowanie działań kontrolnych w zakresie realizacji zadań zleczanych organizacjom spoza sektora finansów publicznych na podstawie ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Podsekretarz Stanu w MPiPS, działający z upoważnienia Ministra, w piśmie z dnia 23 grudnia 2009 r., poinformował o przyjęciu do realizacji wszystkich wniosków NIK, a także o podjęciu działań, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

3. W 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej kontrolę w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej latach 2005-2009 (I półrocze). NIK negatywnie oceniła działania podejmowane w Ministerstwie na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w MPiPS. Pozytywnie oceniła natomiast, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Pełnomocnika

Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w dniu 4 grudnia 2009 r. NIK wniosła o:

- podjęcie działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych w MPiPS, m.in. poprzez zamieszczanie w ogłoszeniach o wolnych stanowiskach pracy w służby cywilnej stosowanego zapisu zachęcającego osoby posiadające ograniczenia związane z niepełnosprawnością do udziału w prowadzonym naborze oraz organizację staży zawodowych;
- dostosowanie stanowisk pracy osób niepełnosprawnych do potrzeb i możliwości tych pracowników oraz przeprowadzanie kontroli warunków pracy stanowisk, na których są one zatrudnione;
- rozważenie zasadności wprowadzenia w Regulaminie Pracy Ministerstwa zapisów dotyczących praw osób niepełnosprawnych;
- dokonanie korekty w miesięcznych deklaracjach wpłat na PFRON - wykazanie faktycznej liczby pracowników niepełnosprawnych, a tym samym właściwej kwoty należnej;
- oznakowanie siedziby Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych;
- zobowiązanie dyrektora generalnego do zwiększenia nadzoru nad obiegiem informacji dotyczących niepełnosprawnych pracowników Ministerstwa.

4. Wszystkie wnioski pokontrolne zgłoszone po zakończeniu kontroli wykonania budżetu w 2009 r. w części 44 - zostały zrealizowane. W celu wyeliminowania wykazanych nieprawidłowości dotyczących PPWOW, w tym opóźnień w przekazywaniu dokumentów finansowych oraz przyśpieszenia procedury pozyskiwania środków finansowych z rezerwy celowej budżetu państwa, Ministerstwo wprowadziło m.in. przepisy⁸⁴ określające tryb i sposób rejestrowania i podpisywania dokumentacji, nadzoru nad wykonywaniem wskazanych czynności, wymogi dotyczące obiegu dokumentów finansowych. Przekazano też Konsultantom Regionalnym realizującymi PPWOW wytyczne dotyczące wymaganych terminów, kompletności i jakości przekazywania dokumentacji do MPiPS. Ponadto,

⁸⁴ Instrukcję obiegu dokumentów w Biurze PPWOW zatwierdzono w dniu 4 lutego 2010 r. W dokumencie tym określono m.in. kompetencje i obowiązki poszczególnych komórek organizacyjnych i członków zespołu PPWOW.

Ministerstwo podało do publicznej wiadomości wykaz jednostek, którym w 2008 r. zostały przyznane dotacje celowe oraz kwoty tych dotacji⁸⁵.

3.4 Część 63 Sprawy rodziny

Dochody budżetowe

Zaplanowane w nowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2009 r. dochody w kwocie 17,0 tys. zł zostały zrealizowane w łącznej wysokości 27,6 tys. zł, co stanowiło 162,4%. W wyniku kontroli dochodów w kwocie 23,5 tys. zł (85,1 % dochodów ogółem) nie stwierdzono nieprawidłowości w ich realizacji. Zostały one prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej oraz przeniesione do rocznych sprawozdań budżetowych, a także terminowo odprowadzone na centralny rachunek dochodów budżetu państwa. Należności występujące na koniec 2008 r. w kwocie 1.364,70 zł zostały uregulowane 23 września 2009 r., po podjęciu i prowadzeniu przez MPiPS działań celem ich odzyskania.

Wydatki budżetowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia z punktu widzenia kryteriów legalności, celowości oraz rzetelności i gospodarności wydatkowanie środków budżetowych w części 63. Powyższa ocena wynika z ustaleń kontroli dotyczących wydatków bieżących, w tym zatrudnienia i wynagrodzeń oraz realizacji dotacji udzielonych w 2009 r.

Ministerstwo Finansów przekazało na rachunek cz. 63 kwotę 3.536 tys. zł. Dysponent główny przekazał dla dysponenta III stopnia kwotę łączną w wysokości 2.746 tys. zł, natomiast kwota 790 tys. zł była wydatkowana przez dysponenta głównego na dotacje celowe udzielane przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w 2009 r. Środki budżetowe niewykorzystane przez dysponenta III stopnia zostały zwrócone do dysponenta głównego w terminie. Dysponent główny przekazał, na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, niewykorzystane środki budżetowe w wysokości 139,99 tys. zł (w tym zwroty niewykorzystanych dotacji – 27,66 tys. zł) zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Finansów.

Wydatki budżetowe, określone pierwotnie na kwotę 4.472 tys. zł, w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej, zostały zmniejszone do kwoty 3.678 tys. zł (o 794 tys. zł). Zmniejszenie było efektem wdrożonej w MPiPS - od lutego 2009 r. - decyzji Rady Ministrów o czasowym ograniczeniu wydatków budżetu państwa i dotyczyło wydatków m.in. na dotacje celowe z budżetu państwa; zakup usług pozostałych oraz wydatków na podróże służbowe.

⁸⁵ Dz. Urz. MPiPS Nr 3, poz. 9 z dnia 10 lipca 2009 r.

Ujęte w znowelizowanej ustawie budżetowej wydatki zostały w trakcie roku, zwiększone do kwoty 3.689,95 tys. zł w efekcie przeniesień środków z rezerwy celowej⁸⁶. Zrealizowane wydatki wyniosły 3.396 tys. zł, co stanowiło 92% planu po zmianach i 88,3% wydatków z 2008 r.

W strukturze zrealizowanych wydatków, największy udział miały wydatki bieżące stanowiące 2.632 tys. zł tj. 77,5% wydatków ogółem. W 2009 r. nie były planowane i realizowane wydatki majątkowe. Największą pozycję wydatków bieżących stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (2.299,1 tys. zł) - 67,7% ogółu wydatków oraz wydatki poniesione na dotacje celowe (762,34 tys. zł) - 22,4% ogółu wydatków części. Największe kwoty niewykorzystanych środków wystąpiły m.in. w paragrafach: 4010 - Wynagrodzenia osobowe pracowników, gdzie zrealizowano 85,5% planu; 4120 – Składki na fundusz pracy, gdzie wykorzystano 81,4% planu; 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe, gdzie zrealizowano 75,5% planu; 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia - 69,2% planu; 4300 – Zakup usług pozostałych - wydatkowano 84,8% planu. Powodami niższej od planowanej realizacji wydatków były głównie: zmiany kadrowe, zwrot wydatków (przez UKIE i KE) ponoszonych na podróże służbowe oraz opóźnienia w realizacji projektu współrealizowanego z KE i niższe od planowanych koszty wydania broszur. W związku z powyższym opóźnieniem⁸⁷, decyzją z dnia 30 grudnia 2009r. Minister, zgodnie z art. 154 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, dokonał blokady wydatków w kwocie 40 tys. zł, informując o tym Ministra Finansów.

Minister dokonał łącznie 12 przeniesień wydatków pomiędzy rozdziałami i paragrafami klasyfikacji budżetowej na łączną kwotę 954.650 zł. Zmiany zostały dokonane w sposób celowy i zgodny z art. 148 ust. 1 i 4 ustawy o finansach publicznych.

Dane dotyczące wydatków budżetowych w 2009 r. przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 9 do informacji.

Przeciętne zatrudnienie wyniosło 29 osób (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych), tj. 85,3% planu określonego na 34 etaty i było o jedną osobę wyższe w stosunku do 2008 r.

Zrealizowane wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi wyniosły 2.299,1 tys. zł i stanowiły 93,4% planu po zmianach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło

⁸⁶ Decyzją Ministra Finansów z dnia 14 października 2009 r. na sfinansowanie dodatków specjalnych dla członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w MPiPS, z wyrównaniem od 1 stycznia 2009 r.

⁸⁷ Na przyczyny opóźnień miały wpływ m.in.: zmiana osób kierujących i nadzorujących departamentem merytorycznym odpowiedzialnym za realizację zadania, konieczność wyłonienia nowego koordynatora – spoza MPiPS oraz długotrwały brak zgody Komisji Europejskiej dla nowej propozycji realizacji zadania.

5.678 zł i w porównaniu do 2008 r. (5.783 zł) było niższe o 105 zł, tj. o 1,8%. Limit wydatków na wynagrodzenia nie został przekroczony.

Dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 10 do informacji.

Z ustaleń kontroli wynika, że osobom zajmującym w MPiPS kierownicze stanowiska państwowe (tzw. „R”), za okres od 1 marca do 31 grudnia 2009 r. ograniczono wynagrodzenie do wysokości przysługującej tym osobom w grudniu 2008 r., spełniając tym samym wymogi zawarte w obowiązujących w 2009 r. przepisach⁸⁸.

Szczegółowym badaniem objęto wydatki w kwocie 219,95 tys. zł (6,5% wydatków ogółem w tej części). Zrealizowano je w ramach planu, na cele związane z zadaniami MPiPS, nie stwierdzono wydatków niecelowych. Objęte kontrolą dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego były realizowane zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych oraz wewnętrznymi regulacjami.

Na koniec 2009 r. zobowiązania wyniosły ogółem 263,38 tys. zł a 98,7% tej kwoty stanowiły zobowiązania z tytułu wypłat dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) za 2009 r. Zobowiązania wymagalne na koniec 2009 r. nie wystąpiły.

Dotacje budżetowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zgodne z przeznaczeniem rozdysponowanie przez dysponenta części 63 wydatków na dotacje budżetowe.

Dotacje celowe, zaplanowane w ustawie w kwocie 982 tys. zł w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej zostały zmniejszone do 300 tys. zł. W wyniku zmian dokonanych w planie finansowym, w związku z m.in. dużym zainteresowaniem podmiotów wnioskujących o dotacje, kwota środków na dotacje została zwiększona do 790 tys. zł. Dotacji udzielono 17 podmiotom. We wszystkich badanych 7 projektach osiągnięto zakładane cele, a projekty zrealizowano zgodnie z zawartymi umowami. Nie stwierdzono wydatków niezgodnych z przeznaczeniem. Wszystkie organizacje przedłożyły do Ministerstwa sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego oraz dokonały zwrotu środków niewykorzystanych, a MPiPS dokonało rozliczenia kwot dotacji m.in. podejmując działania w celu wyegzekwowania należnych kwot odsetek, z tytułu nieterminowego rozliczenia dotacji przez dwa podmioty. MPiPS przekazało na rachunek budżetu państwa tytułem niewykorzystanych dotacji środki w łącznej wysokości 27.66 tys. zł. Ministerstwo

⁸⁸ Art. 3 ust. 2d ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. Nr 20, poz. 101 ze zm.) oraz art. 29g ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255 ze zm.).

zrealizowało wnioszek NIK z kontroli wykonania budżetu w 2008 r. dotyczący udzielania dotacji celowych przez dysponenta głównego a nie dysponenta III stopnia.

Wydatki w układzie zadaniowym

Dysponent części 63 - zgodnie z art. 124 pkt 9 ustawy o finansach publicznych - dołączył do projektu ustawy budżetowej zestawienie budżetu w układzie zadaniowym obejmujące jedno zadanie⁸⁹ i dwa podzadania⁹⁰ w ramach funkcji nr 13⁹¹ wraz z opisem celów, mierników wykonania oraz kosztów realizacji.

Szczegółową kontrolą objęto dwa podzadania 13.5.1 „Przeciwdziałanie dyskryminacji”, którego celem było wyrównywanie szans osób z grup narażonych na dyskryminację oraz 13.5.4 „Wyrównywanie statusu kobiet i mężczyzn w życiu społeczno-gospodarczym”, które miało na celu zmniejszenie różnic socjoekonomicznych między kobietami i mężczyznami. Zdaniem NIK, tak określone podzadania i ich cele odzwierciedlały priorytety i obszar działalności Ministerstwa. Do monitorowania realizacji zadania 13.5 użyto miernika: wskaźnik świadomości występowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć. Prognozowano wartość wskaźnika na 2009 r. na poziomie 26%. W sprawozdaniu z realizacji budżetu zadaniowego, przekazanego do Ministra Finansów, nie podano wartości miernika tłumacząc to brakiem obiektywnych danych określających badane zjawisko. Wymagałoby to – zdaniem MPiPS - wykonania ogólnopolskich badań i wiązałoby się z dużymi nakładami finansowymi. Wskazano także, iż przeciwdziałanie dyskryminacji to zadanie długofalowe i w krótkim okresie czasu trudno mierzalne.

Do monitorowania realizacji celów podzadania 13.5.1. użyto miernika: liczba skarg na dyskryminację. Wpłynęło 60 skarg zamiast prognozowanych 140. W opinii Ministerstwa, mniejsza liczba skarg może być spowodowana podziałem kompetencji w przedmiotowym zakresie pomiędzy dwa organy administracji publicznej MPiPS oraz KPRM⁹², a także wynikać z trudnej sytuacji makroekonomicznej kraju, wzrostu bezrobocia a tym samym pogorszenia sytuacji osób pracujących i obaw przed utratą pracy.

Do monitorowania realizacji celów podzadania 13.5.4 użyto miernika: wskaźnik dysproporcji wynagrodzeń ze względu na płeć. Prognozowana wartość wskaźnika na 2009 rok wynosiła 8%. Wskaźnik dysproporcji wynagrodzeń na 2009 rok, według najnowszych

⁸⁹ „Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie dyskryminacji”.

⁹⁰ „Przeciwdziałanie dyskryminacji” i „Wyrównywanie statusu kobiet i mężczyzn w życiu społeczno-gospodarczym.

⁹¹ „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny”.

⁹² W KPRM powołano Pełnomocnika ds. równego statusu kobiet i mężczyzn, do którego również można było składać skargi.

szacunków Eurostatu, utrzymuje się na poziomie 9,8%. Utrzymanie się wskaźnika na tym samym poziomie wynika z sytuacji makroekonomicznej kraju, zwiększającego się bezrobocia i kryzysu ekonomicznego. NIK podziela stanowisko Ministerstwa zawarte w ww. sprawozdaniu, iż sprawozdawczość w zakresie mierników wymaga często posłużenia się danymi statystycznymi bądź opracowaniami podsumowującymi efekty realizowanych programów czy działań, w związku z tym okres, w jakim są znane osiągnięte wartości mierników, jest dłuższy. NIK zwraca uwagę na fakt, że w trakcie planowania i realizacji zadań Ministerstwo dysponowało wiedzą, iż zaplanowany miernik jest trudny do obliczenia lub jest nieadekwatny do pomiaru stopnia realizacji zadania lub podzadania i wymaga to przeanalizowania przyjętych mierników w przyszłości.

Wydatki poniesione na objęte kontrolą zadanie, zostały zrealizowane w kwocie 1.671 tys. zł tj. 92,7% planu; w tym na podzadanie 13.5.1 wydatkowano środki w wysokości 814 tys. zł (93,1% planu), a na podzadanie 13.5.4 kwotę 857 tys. zł, tj. 92,4% planu.

Inne ustalenia kontroli

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie przez dysponenta części 63 nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetu. Stosownie do przepisów art. 153 ust. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych w Ministerstwie sporządzane były, kwartalne analizy z realizacji dochodów i wydatków. Komórki kontroli i audytu realizowały swoje zadania zgodnie z planem oraz przedstawiały kierownictwu MPiPS zalecenia i rekomendacje, które były kierowane do kontrolowanych lub audytowanych komórek i jednostek organizacyjnych.

3.5. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Przychody

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu przychodów Funduszu w 2009 r.

Przychody Funduszu wyniosły 1.476.726 tys. zł i w stosunku do planu były wyższe o 1.059.750 tys. zł, tj. o 235,8%. Ponad trzykrotnie wyższe od planu przychody Funduszu spowodowane były głównie przekazaniem środków finansowych z Funduszu Pracy na realizację przepisów ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców w kwocie 960.000 tys. zł. Przychody te stanowiły 65,0% ogółu przychodów Funduszu. Z uwagi na datę uchwalenia ww. ustawy przychody te nie były ujęte w planie finansowym FGŚP na 2009 r.

Składka od pracodawców zaplanowana w kwocie 260.716 tys. zł została zrealizowana w wysokości 358.251 tys. zł, tj. 137,4% planu i stanowiła 24,3% ogółu przychodów.

Ponadto uzyskano przychody z tytułu odsetek bankowych w kwocie 77.994 tys. zł oraz z tytułu pozostałych odsetek w kwocie 77.529 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 107,4% i 95,5% planu.

Zwroty z tytułu uprzednio wypłaconych świadczeń pracowniczych (windykacji), pomniejszające należności, zaplanowane w załączniku do planu finansowego FGŚP w wysokości 63.220 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 60.438 tys. zł, tj. w 95,6%.

W stosunku do roku 2008 zwroty te były niższe o 33,4% (w 2008 r. uzyskano zwroty w kwocie 90.725 tys. zł).

Na 9.462 sprawy windykacyjne prowadzone do końca 2009 r., Fundusz zgłosił syndykowi 576 spraw o umieszczenie należności FGŚP na listach wierzytelności oraz skierował 1.989 wniosków egzekucyjnych do komorników. W 2009 r. Biura Terenowe FGŚP wystąpiły do 235 dłużników z wezwaniami do zapłaty.

Wydatki

Wydatki Funduszu ustalone w ustawie budżetowej w wysokości 219.306 tys. zł zrealizowane zostały w kwocie 802.743 tys. zł, tj. 366,0% planu. W porównaniu do 2008 r. wydatki były wyższe o 648.960 tys. zł, tj. o 422,0%.

Ponad 3,5-krotnie wyższe od planowanego wykonanie wydatków Funduszu spowodowane było głównie wypłatą w I półroczu 2009 r. kwoty 588.069 tys. zł dla pracowników stoczni Stocznia Gdynia S.A. i Stocznia Szczecińska Nowa sp. z o.o. w ramach świadczeń realizowanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego. Kwota ta stanowiła 73,3% ogółu wydatków ze środków Funduszu w 2009 r. Z uwagi na datę uchwalenia ww. ustawy wydatki te nie były ujęte w planie finansowym FGŚP na 2009 r.

W ramach jednorazowych odszkodowań dla pracowników stoczni objętych programem dobrowolnych odejść wypłacono łącznie kwotę 375.041 tys. zł dla 9.042 osób (średnio 41.478 zł na osobę). W ramach wynagrodzenia należnego pracownikom stoczni od dnia 1 grudnia 2008 r., do dnia rozwiązania stosunku pracy ze stoczną lub jego wygaśnięcia, wypłacono łącznie kwotę 213.028 tys. zł dla 9.072 osób (średnio 23.482 zł).

Wydatki na świadczenia pracownicze ww. stoczni mieszczą się w transferach na rzecz ludności nie stanowiących należności Funduszu i nie podlegają zwrotowi.

Na dzień 2 stycznia 2009 r. Fundusz dysponował środkami w kwocie 1.670.329 tys. zł, a na dzień zakończenia wypłat dla stoczniovców, tj. 29 maja 2009 r., stan środków wynosił 1.220.254 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację wypłat świadczeń dla pracowników stoczni.

Dominującą pozycją w strukturze wydatków były transfery na rzecz ludności (nie będące należnościami Funduszu) w kwocie 589.018 tys. zł, tj. 73,4% ogółu wydatków, z czego 99,8% stanowiły wydatki dla stoczniovców. Plan transferów na rzecz ludności w kwocie 5.000 tys. zł, w związku z nieplanowanymi wypłatami dla stoczniovców, został wykonany w 11.780%.

Z pozostałej kwoty w wysokości 949 tys. zł - 936 tys. zł wydatkowano na realizację zadań określonych w ustawie o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców oraz 13 tys. zł na wypłaty świadczeń nie stanowiących należności zrealizowane z art. 17 ustawy z dnia 13 lipca 2006r. o ochronie świadczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, tzw. międzynarodowymi postępowaniami upadłościowymi, w przypadku których wypłata świadczeń nie powoduje przejścia roszczenia na Fundusz (wypłat świadczeń nie stanowiących należności).

Z przekazanej dnia 1 grudnia 2009 r. na konto FGŚP kwoty 960.000 tys. zł na realizację przepisów ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, Fundusz w 2009 r. wypłacił jedynie środki w wysokości 936 tys. zł na świadczenia dla 2.696 pracowników (średnio 347 zł na osobę). Z kwoty tej, na częściowe zaspokojenie wynagrodzeń pracowniczych za czas przestoju ekonomicznego, wypłacono 614 tys. zł, dla 2.153 pracowników (średnio 285 zł), a z tytułu częściowego zrekompensowania obniżenia wymiaru czasu pracy - 191 tys. zł, dla 543 pracowników (średnio 351 zł). Pozostała kwota, 131 tys. zł, została wypłacona z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne pracowników należnych od pracodawców (średnio 49 zł.).

Do końca 2009 r., na podstawie ww. ustawy, złożono łącznie do Biur Terenowych FGŚP wnioski o wypłatę świadczeń dla 9.230 osób, na kwotę 17.131,2 tys. zł.

Część z wypłaconej w 2009 r. kwoty na realizację zadań wynikających z ww. ustawy w wysokości 345,6 tys. zł została wypłacona w listopadzie 2009 r., tj. przed przekazaniem środków przeznaczonych na ten cel na konto FGŚP. NIK nie kwestionuje celowości tych wypłat, natomiast wskazuje, że było to sprzeczne z art. 21 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Z kwoty 936,0 tys. zł szczegółową kontrolą objęto realizację 6 umów na wypłatę świadczeń w łącznej kwocie 345,6 tys. zł, co stanowiło 36,9% wydatków Funduszu na ten cel. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację ww. umów.

Wydatki bieżące w kwocie 212.911 tys. zł stanowiły 26,6% ogółu wydatków w 2009 r., z czego umorzenia ustawowe w kwocie 184.987 tys. zł stanowiły 86,9% tych wydatków.

Realizacja poszczególnych rodzajów wydatków ujętych w planie finansowym FGŚP w 2009 r. została wykonana poniżej 100% planu. Wyższe (o 36,7% od planu) koszty poboru składki były wynikiem wyższych (o 37,4% od planu) wpływów z tytułu składki od pracodawców.

W ramach wydatków bieżących na wynagrodzenia (bez pochodnych) wydatkowano 14.091 tys. zł, tj. 98,8% planu i 104,2% wykonania 2008 r.

Na zakupy inwestycyjne wydatkowano 814 tys. zł, tj. 3,9% ogółu wydatków i 81,4% planu. Wydatki administracyjne Krajowego Biura i Biur Terenowych wynosiły w 2009 r. 24.167 tys. zł i w stosunku do planu były niższe o 2.854 tys. zł, tj. o 10%, a w stosunku do wydatków w 2008 r. były wyższe o 7%. Na wydatki administracyjne ogółem złożyły się koszty administracyjne utrzymania Biur Funduszu, kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych i prawnych w łącznej kwocie 7.779 tys. zł oraz koszty wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) w kwocie 16.388 tys. zł.

W 2009 r. przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełne etaty) w strukturach organizacyjnych FGŚP wynosiło 285 osób. W porównaniu do 2008 r. zatrudnienie było niższe o 6 osób, tj. o 2,0%, a w stosunku do planowanego limitu było niższe o 5 osób. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2009 r. (przypadające na etat) wyniosło 4.120 zł i było wyższe o 247 zł, tj. o 6,4% w porównaniu do 2008 r.

Wydatki administracyjne stanowiły 3,0% wydatków Funduszu ogółem i 11,4% wydatków bieżących (własnych). W ocenie NIK, wydatki na utrzymanie Krajowego Biura i Biur Terenowych FGŚP były celowe i gospodarne.

Należności i zobowiązania

Transfery na rzecz ludności mieszczące się w należnościach Funduszu, zaplanowane w załączniku do planu finansowego na 2009 r. w wysokości 87.200 tys. zł, zrealizowano w kwocie 190.316 tys. zł, tj. w 218,3%. Wydatki te w porównaniu do roku 2008 były wyższe o 94.891 tys. zł, tj. o 99,4%.

W 2009 r. o świadczenia z Funduszu ubiegało się łącznie 40.048 osób, a otrzymały 35.674 osoby, tj. 89,1% ubiegających się. Wysokość świadczenia przypadająca średnio na 1 osobę w 2009 r. wynosiła 5.335 zł, tj. o 13,6% więcej niż wynosiła średnia w roku 2008.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację wypłat świadczeń pracowniczych realizowanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Należności Funduszu na koniec 2009 r. wynosiły 1.806.253 tys. zł, z czego należności z tytułu wypłaty świadczeń pracowniczych wyniosły 1.787.544 tys. zł i były o 22,1% wyższe od planu.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2009 r. wynosiły 18.271 tys. zł i były wyższe o 22,1% od planu, a niższe o 0,4% od wykonania 2008 r. Wyższe od planu zobowiązania spowodowane były głównie wysokimi kosztami zastępstwa procesowego oraz kosztami sądowymi i egzekucyjnymi, stanowiącymi 88,7% ogółu zobowiązań Funduszu na koniec 2009 r.

Inne ustalenia kontroli

Na koniec 2009 r. stan Funduszu wyniósł 4.126.111 tys. zł, tj. o 19,5% więcej niż na początku roku i był wyższy o 16,4% w stosunku do ustawy budżetowej. Na stan ten złożyły się przede wszystkim: papiery wartościowe skarbu państwa w kwocie 1.113.231 tys. zł (o 59,0% wyższe od planu), środki pieniężne w kwocie 1.208.092 tys. zł (o 0,4% wyższe od planu), udziały Funduszu w spółkach prawa handlowego w kwocie 6.089 tys. zł (o 24,5% niższe od planu i od wartości tych udziałów na początku roku), należności w kwocie 1.806.253 tys. zł (o 10,7% wyższe od planu) i zobowiązania w kwocie – 18.271 tys. zł (o 22,1% wyższe od planu).

Niższe o 24,5% niż planowano udziały Funduszu w spółkach prawa handlowego spowodowane zostało zmniejszeniem, uchwałą Walnego Zgromadzenia Huty Stalowa Wola S.A., wartości akcji z 10 zł do 4,70 zł.

Środki finansowe Funduszu w postaci papierów wartościowych i lokat wynosiły na koniec 2009 r. 2.321.323 tys. zł i były wyższe od stanu na początku roku o 650.236 tys. zł, tj. o 38,9%.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sytuację finansową Funduszu na koniec 2009r.

W 2009 r. Wydział Kontroli Wewnętrznej przeprowadził 17 kontroli z czego: 4 kontrole kompleksowe, 7 kontroli problemowych, 2 kontrole sprawdzające i 2 interwencyjne.

Kontrole kompleksowe przeprowadzone w 4 Biurach Terenowych (Białystok, Gdańsk, Kielce i Opole) oraz kontrole problemowe przeprowadzone w 4 Biurach Terenowych (Bydgoszcz, Łódź, Wrocław i Zielona Góra), które nie wykonały planu windykacji, nie wykazały istotnych nieprawidłowości.

Kontrola sprawdzająca przeprowadzona w BT w Katowicach stwierdziła zwiększenie z 2 do 8 stanowisk ds. windykacji, co umożliwiło zintensyfikowanie działań windykacyjnych.

Audytem wewnętrznym w 2009 r., przeprowadzonym w 3 Biurach Terenowych (Bydgoszczy, Katowicach i Warszawie), objęto wydatki rzeczowe, a w 4 Biurach (Opolu, Olsztynie, Rzeszowie i Szczecinie) – organizację informacji w Biuletynie Informacji Publicznej. W sprawozdaniach z tych audytów przedstawiono 9 różnego rodzaju rekomendacji, z czego 5 zostało zrealizowanych, a zakończenie prac związanych z pozostałymi 4 rekomendacjami dotyczącymi dostosowania Biuletynu do wymogów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁹³, przewidziane jest na III kwartał 2010 r.

Wykonanie planu finansowego Funduszu prezentują dane zawarte w załącznikach 11, 12, 12A

Ustalenia innych kontroli

W 3 Biurach Terenowych, a mianowicie w Bydgoszczy, Kielcach i Krakowie przeprowadził kontrole Narodowy Bank Polski w zakresie eksploatacji bankowości elektronicznej i ochrony kryptograficznej. Kontrole te nie stwierdziły nieprawidłowości.

⁹³ Dz. U. Nr 112, pos. 1198 ze zm.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

Protokoły kontroli

Protokoły zostały podpisane 7, 8, 13 i 15 kwietnia 2010 r. bez zastrzeżeń.

Wystąpienie pokontrolne

Wystąpienia pokontrolne zostały skierowane do Dyrektora Krajowego Biura FGŚP dnia 16 kwietnia 2010 r. Wystąpienie pokontrolne dotyczące części 44 skierowano do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w dniu 23 kwietnia 2010 r. Z kolei wystąpienie pokontrolne dotyczące części 31, 63 oraz Funduszu Pracy skierowano w dniu 6 maja 2010 r. Do wystąpień pokontrolnych nie wniesiono zastrzeżeń. Wystąpienia zawierały wnioski i uwagi dotyczące m.in.:

Część 31 – Praca, 63 – Sprawy rodziny oraz Fundusz Pracy:

1. podjęcia działań w celu wyeliminowania nieprawidłowości w działaniach Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich stwierdzonych w toku kontroli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego;
2. stosowania w budżecie zadaniowym mierników umożliwiających bieżące monitorowanie ich realizacji;
3. zapewnienia terminowego ściągania należności budżetu państwa;
4. systematycznego ujmowania w ewidencji składników majątkowych Ministerstwa;
5. finansowania zadań z właściwych części budżetu państwa oraz paragrafów klasyfikacji budżetowej;
6. rzetelnego weryfikowania wydatków partnerów społecznych działających w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych;
7. zaprzestania praktyki zlecania podmiotom zewnętrznym zadań stanowiących obowiązki pracowników.

Część 44 – Zabezpieczenie społeczne:

1. Stosowania procedur konkursowych przy udzielaniu dotacji celowych.
2. Podjęcia inicjatywy legislacyjnej w kierunku przygotowania podstaw prawnych do udzielania dotacji celowych z pominięciem procedur konkursowych, wymaganych

ustawą o pomocy społecznej⁹⁴ i ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹⁵, w sytuacjach pilnych i niecierpiących zwłoki.

3. Stosowania przy zakupie oprogramowania zasady nabywania praw własności, w celu uniezależnienia się od jednego wykonawcy na przyszłość.
4. Dokonywania wydatków publicznych w kwotach wynikających z wcześniej zaplanowanych i zatwierdzonych wniosków o zamówienie publiczne.
5. Realizowania zadań wynikających z ustawowych uprawnień Ministra w zakresie pomocy społecznej, w trybie zatwierdzonych na dany okres budżetowy procedur i w ramach zaplanowanych na ten cel środków;
6. Wyeliminowania przypadków nieprzestrzegania wewnętrznych procedur w zakresie obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Najwyższa Izba Kontroli przygotowuje zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych w sprawie przekazania dodatkowych środków w kwocie 3.863 tys. zł na dotacje celowe z pominięciem procedury konkursowej, oraz rozdysponowania 147 tys. zł na nagrody zamiast na dotacje celowe dla j.s.t.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

Nie kierowano wniosków pokontrolnych.

W dniu 29 kwietnia Dyrektor Krajowego Biura FGŚP poinformował o sposobie realizacji uwag, a w dniach 7 i 18 maja 2010 r. Minister Pracy i Spraw Społecznych poinformował o podjętych działaniach w celu wyeliminowania nieprawidłowości.

Finansowe rezultaty kontroli

Na finansowe rezultaty kontroli złożyły się:

Część 31 Praca:

- 121.062 tys. zł – pożytki finansowe w postaci należnych środków publicznych (przychody z lokat bankowych uzyskane w wyniku realizacji wniosku z kontroli NIK, omówiono na str. 14);

⁹⁴ Art. 25.

⁹⁵ Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm. – art. 11.

- 108,00 tys. zł kwota wydatkowana w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa polegających na naruszeniu posiadania (omówiono na str. 21);
- 23,69 tys. zł kwota wydatkowana z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami publicznymi – pokrywanie wydatków z niewłaściwej części budżetu państwa (omówiono na str. 20);
- 128,02 tys. zł kwota wydatkowana z naruszeniem prawa – pokrycie wydatków niekwalifikowanych partnerów społecznych działających w ramach Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych (omówiono na str. 21);
- 48 tys. zł – kwota wydatkowana z naruszeniem prawa – wypłata nagród dla pracowników gospodarstw pomocniczych ze środków finansowych jednostek budżetowych. (omówiono na str. 22).

Fundusz Pracy:

- 579,85 tys. zł kwota wydatkowana z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami publicznymi – zlecenie CISG zadań należących do obowiązków Departamentu Informatyki MPiPS (omówiono na str. 38);
- 373,61 tys. zł kwota wydatkowana z naruszeniem zasad należytego zarządzania środkami publicznymi – wydatkowanie środków na niefunkcjonujący system „SEZAM” (omówiono na str. 40).

Część 44 – Zabezpieczenie społeczne:

- 23.812 tys. zł kwota wydatkowana w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa polegających na podziale środków na dotacje z naruszeniem obowiązujących przepisów i uregulowań oraz przyznania przez MPiPS nagród bez uprzedniego ustalenia procedur i zasad ich przyznawania, w tym: - 4.010 tys. zł kwota z naruszeniem prawa: (w następstwie przekazanie dodatkowych środków w kwocie 3.863 tys. zł na dotacje celowe z pominięciem procedury konkursowej oraz rozdysponowania 147 tys. zł na nagrody zamiast na dotacje dla j.s.t. w celu dofinansowania projektów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną) - (omówiono na str. 45, 47 - 52).
- 2.801,9 tys. zł kwota wydatkowana z naruszeniem zasady należytego zarządzania finansami publicznymi – zwiększenie wartości zamówienia w stosunku do kwot zatwierdzonych we wnioskach o uruchomienie postępowania o zamówienie publiczne (omówiono na str. 46).

Załącznik nr 1

Dochody część 31 - Praca

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa*	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		w tys. zł				%%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	41 606	2 420	2 420	18 939	45,52	782,60	782,60
1.	Dział 150 -Przetwórstwo przemysłowe	23 182	1 358	1 358	17 482	75,41	1 287,33	1 287,33
1.1.	Rozdział 150 - Drukarnie	1 188	1 270	1 270	131	11,03	10,31	10,31
1.2	Rozdział 15011 - Rozwój przedsiębiorczości	21 590	0	0	15 727	72,84	-	-
1.3.	Rozdział 15012 - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	49	0	0	1 624	314,29 ³	-	-
1.4.	Rozdział 15097 - Gospodarstwa Pomocnicze	355	88	88	0	0,00	0,00	0,00
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	17 677	791	791	1 159	6,56	146,52	146,52
2.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	17 533	754	754	1 059	6,04	140,45	140,45
2.2.	Rozdział 75057 - Placówki zagraniczne	13	3	3	3	23,08	100,00	100,00
2.3.	Rozdział 75071 - Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich	0	6	6	12	-	200,00	200,00
2.4.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	131	28	28	85	64,89	303,57	303,57
3.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	853		0	16	1,88	-	-
3.1.	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	77	0	0	16	20,78	-	-
4.	Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	670	271	271	282	42,09	104,06	104,06
4.1.	Rozdział 85416 - Ochockie Hufce Pracy	425	86	86	97	22,82	112,79	112,79

* Ustawa budżetowa znowelizowana 17 lipca 2009 r.

Załącznik nr 2

Wydatki część 31 - Praca

Lp.	Wyszczególnienie	2008		2009		6:3	6:4	6:5
		Wykonanie*	Ustawa **	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		w tys. zł				%%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	476 590	438 401	1 309 336	1 266 391	265,72	288,87	96,72
1.	Dział 150 –Przetwórstwo przemysłowe	152 120	95 440	285 528	254 726	167,45	266,90	89,21
1.1.	Rozdział 15001 – Drukarnie	4 881	4 225	4 225	4 224	86,54	99,98	99,98
1.2	Rozdział 15011 – Rozwój przedsiębiorczości	30 748	11 624	29 624	21 142	68,76	181,88	71,37
1.3.	Rozdział 15012 - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	116 491	79 591	251 679	229 360	196,89	288,17	91,13
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	130 089	164 863	168 735	160 477	123,36	97,34	95,11
2.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	54 394	57 466	59 072	55 240	101,56	96,13	93,51
2.2.	Rozdział 75057 - Placówki zagraniczne	835	0	0	0	0,00	-	-
2.3.	Rozdział 75071 - Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich	27 622	82 743	85 009	80 865	292,76	97,73	95,13
2.4.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	47 238	24 654	24 654	24 372	51,59	98,86	98,86
3.	Dział 752 - Obrona narodowa	19	29	29	26	136,84	89,66	89,66
3.1.	Rozdział 75212 - Pozostałe wydatki obronne	19	29	29	26	136,84	89,66	89,66
4.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	25 959	10 000	664 419	664 419	2 559,49	6 644,19	100,00
4.1.	Rozdział 85322 - Fundusz Pracy	25 959	10 000	664 419	664 419	2 559,49	6 644,19	100,00
5.	Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	166 431	166 174	188 730	184 850	111,07	111,24	97,94
5.1.	Rozdział 85416 - Ochotnicze Hufce Pracy	166 431	166 174	188 730	184 850	111,07	111,24	97,94
6.	Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 972	1 895	1 895	1 893	95,99	99,89	99,89
6.1.	Rozdział 92116 - Biblioteki	1 972	1 895	1 895	1 893	95,99	99,89	99,89

* Łącznie z wydatkami niewygasającymi z upływem roku budżetowego 2008

** Ustawa budżetowa znowelizowana 17 lipca 2009 r.

Załącznik nr 3

Zatrudnienie i wynagrodzenia część 31 - Praca

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008			Wykonanie 2009			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
1	2	osób	w tys. zł	zł	osób	w tys. zł	zł	%%
3	4	5	6	7	8	9		
	Ogółem:	3 059	117 634	3 205	3 106	131 067	3 517	109,73
	wg statusu zatrudnienia* w tym:							
1.	Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	47	2 049	3 633	44	1 959	3 710	102,13
1.1.	01	47	2 049	3 633	44	1 959	3 710	102,13
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	475	31 986	5 612	474	35 393	6 222	110,87
2.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	421	28 187	5 579	399	30 970	6 468	115,93
2.1.1.	01	45	1 906	3 530	42	2 097	4 161	117,88
2.1.2.	02	3	372	10 333	2	287	11 958	115,73
2.1.3.	03	353	23 152	5 466	349	27 605	6 591	120,60
2.1.4.	16*	20	2 757	11 488	6	981	13 625	118,61
2.2.	Rozdział 75071 - Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich	10	827	6 892	75	4 423	14 743	213,93
2.2.1.	01	10	827	6 892	75	4 423	4 914	71,31
2.3.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	44	2 972	5 629	-	-	-	-
2.3.1.	01	44	2 972	5 629	-	-	-	-
3.	Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	2 518	82 716	2 737	2 567	92 740	3 011	109,98
3.1.	Rozdział 85416 - Ochotnicze Hufce Pracy	2 518	82 716	2 737	2 567	92 740	3 011	109,98
3.1.1.	01	2 518	82 716	2 737	2 567	92 740	3 011	109,98
4.	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	19	883	3 873	21	975	3 869	99,90
4.1.	Rozdział 92116 - Biblioteki	19	883	3 873	21	975	3 869	99,90
4.1.1.	01	19	883	3 873	21	975	3 869	99,90

Załącznik nr 4

Wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy

Część
A

Lp.	Treść	Paragrafy ¹	Wykonanie za 2008 rok	2009 r.			% kol. 7:4	% kol. 7:5	% kol. 7:6
				plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie			
w tysiącach złotych									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	x	5 755 744	8 806 919	8 806 919	11 245 001	195,4	127,7	127,7
1	Wydatki bieżące		5 493 192	8 476 919	8 455 158	10 893 240	198,3	128,5	128,8
2	Wydatki inwestycyjne		262 552	330 000	351 761	351 761	134,0	106,6	100,0
1.	Zasiłki dla bezrobotnych	3110	1 833 368	2 042 500	2 042 500	2 851 025	155,5	139,6	139,6
	- w tym: składki na ubezpieczenia społeczne	4110	371 396	415 200	415 200	564 471	152,0	136,0	136,0
2.	Zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne	3110	116	1 693 000	1 579 850	1 555 324	1340796,6	91,9	98,4
3.	Dodatki aktywizacyjne	3110	61 769	101 500	84 000	83 931	135,9	82,7	99,9
4.	Świadczenia integracyjne	3110	7 192	19 200	13 900	13 853	192,6	72,2	99,7
5.	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	x	3 362 509	4 339 683	4 559 255	6 204 847	184,5	143,0	136,1
5.1	- szkolenia	x	279 348	173 000	221 710	376 909	134,9	217,9	170,0
5.1.1	- dodatki szkoleniowe	3110	15 483	20 000	1 400	1 387	9,0	6,9	99,1
5.1.2	- stypendia w okresie szkolenia bezrobotnych	3110	12 352	33 900	88 110	88 106	713,3	259,9	100,0
5.1.3	- składki na ubezpieczenia społeczne od stypendiów	4110	3 535	9 100	22 200	22 193	627,8	243,9	100,0
5.1.4	- koszty szkolenia	4210, 4300	247 978	110 000	110 000	265 223	107,0	241,1	241,1
5.2	- prace interwencyjne	x	194 542	150 000	170 270	178 931	92,0	119,3	105,1
5.2.1	- wynagrodzenia	4010	168 612	127 300	146 270	155 447	92,2	122,1	106,3
5.2.2	- składki na ubezpieczenia społeczne	4110	25 930	22 700	24 000	23 484	90,6	103,5	97,9
5.3	- roboty publiczne	x	248 661	288 800	293 200	329 976	132,7	114,3	112,5
5.3.1	- wynagrodzenia	4010	216 398	245 000	250 000	286 790	132,5	117,1	114,7
5.3.2	- składki na ubezpieczenia społeczne	4110	32 263	43 800	43 200	43 186	133,9	98,6	100,0
5.4	- prace społecznie użyteczne	3110	33 432	40 600	37 020	37 011	110,7	91,2	100,0
5.5	- stypendia	x	1 269 831	1 564 200	1 480 480	1 480 305	116,6	94,6	100,0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5.5.1	- w okresie odbywania stażu	x	917 111	1 403 400	1 349 610	1 349 604	147,2	96,2	100,0
5.5.1.1	- stypendia	3110	725 814	1 109 300	1 067 200	1 067 197	147,0	96,2	100,0
5.5.1.2	- składki na ubezpieczenia społeczne	4110	191 297	294 100	282 410	282 407	147,6	96,0	100,0
5.5.2	- w okresie przygotowania do zawodu	x	350 151	140 200	126 410	126 250	36,1	90,0	99,9
5.5.2.1	- stypendia	3110	276 851	110 900	100 000	99 846	36,1	90,0	99,8
5.5.2.2	- składki na ubezpieczenia społeczne	4110	73 300	29 300	26 410	26 404	36,0	90,1	100,0
5.5.3	- w okresie nauki	3110	2 569	20 600	4 460	4 451	173,3	21,6	99,8
5.6	- młodociani pracownicy	x	185 033	190 000	191 810	197 233	106,6	103,8	102,8
5.6.1	- wynagrodzenia	4010	158 658	161 200	165 000	170 429	107,4	105,7	103,3
5.6.2	- składki na ubezpieczenia społeczne	4110	26 375	28 800	26 810	26 804	101,6	93,1	100,0
5.7	- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych		0	210 000	210 000	253 891	0	120,9	120,9

	pracowników								
5.8	- koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych		0	567 583	567 583	567 583	0	100,0	100,0
5.9	- refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej	x	1 086 177	1 110 500	1 310 920	1 606 623	147,9	144,7	122,6
5.9.1	- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	4210,4300	385 450	715 500	514 135	514 132	133,4	71,9	100,0
	w tym wydatki na zakupy inwestycyjne	6120	216 523	300 000	300 674	300 674	138,9	100,2	100,0
5.9.2	- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	4210,4300	700 727	395 000	796 785	1 092 491	155,9	276,6	137,1
5.10	- koszty przejazdów i zakwaterowania	4300,4410	51 131	15 000	60 850	60 812	118,9	405,4	99,9
5.11	- opieka nad dzieckiem lub osobą zależną	3110	214	2 000	770	767	358,4	38,4	99,6
5.12	- refundacja składek na ubezpieczenia społeczne	4110	1 454	4 000	900	854	58,7	21,4	94,9
5.13	- badania lekarskie bezrobotnych	4280	10 849	10 000	13 007	13 006	119,9	130,1	100,0
5.14	- dojazdy na badania i do prac społecznie użytecznych	4410	0	4 000	0	0	0	0,0	
5.15	- umorzenia pożyczek	4590,4600	1 837	10 000	735	735	40,0	7,4	100,0
5.16	- zwolnienie monitorowane		0	0	0	137 984	0	0	0
5.17	- środki przekazane do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	4300	0	0	0	960 000	0	0	0
5.18	- pomoc Państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom, które utraciły pracę		0	0	0	2 227	0	0	0
6.	Wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	x	188 227	229 153	219 653	219 251	116,5	95,7	99,8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6.1	- wynagrodzenia i składki pracowników wojewódzkich urzędów pracy oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4010,4040, 4110,4120, 4440	12 110	15 000	11 800	11 731	96,9	78,2	99,4
6.2	- wynagrodzenia i składki pracowników powiatowych urzędów pracy	2690	160 424	186 853	186 853	186 715	116,4	99,9	99,9
6.3	- dodatki do wynagrodzeń pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy oraz ochotniczych hufców pracy	4010	15 693	27 300	21 000	20 805	132,6	76,2	99,1
7.	Pozostałe zadania	x	246 818	351 883	256 674	256 648	104,0	72,9	100,0
7.1	- wysyłka zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikowanie się z bezrobotnymi i innymi podmiotami	4170,4210, 4300,4350, 4360,4370, 4430,4740	50 106	77 000	56 020	56 019	111,8	72,8	100,0
	- poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy dotyczące rynku pracy oraz kluby pracy	4010,4110, 4170,4210, 4300,4380, 4390,4240, 4740	25 519	30 000	25 240	25 234	98,9	84,1	100,0
7.3	- szkolenie kadr publicznych służb zatrudnienia oraz ochotniczych hufców pracy	4170,4210, 4300,4550, 4700	39 828	80 000	46 100	46 090	115,7	57,6	100,0

7.4	- rozwój i eksploatacja systemu informatycznego	4170,4210, 4260,4270, 4300,4350, 4750,4740	80 338	70 000	70 530	70 526	87,8	100,8	100,0
7.5	- partnerstwo lokalne, zadania EURES	4170,4210, 4240,4300, 4350,4380, 4390,4420, 4740	3 012	5 000	11 168	11 168	370,8	223,4	100,0
7.6	- pobór składki na Fundusz Pracy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	4430	43 744	44 683	43 842	43 842	100,2	98,1	100,0
7.7	- ubezpieczenia społeczne rolników	4110	133	2 000	380	376	282,7	18,8	98,9
7.8	- przejazdy członków rad zatrudnienia	4410	1 758	200	30	29	1,6	14,5	96,7
7.9	- audyt zewnętrzny projektów realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	4300	397	2 000	240	240	60,5	12,0	100,0
7.10	- umorzenia nienależnie pobranych świadczeń	4590,4600	876	3 000	1 346	1 346	153,7	44,9	100,0
7.11	- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, odsetki	4170,4590-4610	1 107	2 000	1 778	1 778	160,6	88,9	100,0
7.12	- wydatki kwalifikowane środków Europejskiego Funduszu Społecznego	4170,4210, 4240,4300, 4350,4380, 4390,4420,	0	36 000	0	0	0,0	0,0	0,0
8.	Wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne dla publicznych służb zatrudnienia oraz ochotniczych hufców pracy	6110,6120	46 029	30 000	51 087	51 087	111,0	170,3	100,0
9	Inne zmniejszenia		9 716	0	0	9 035	93,0	0,0	0,0

Część B

Lp.	Treść	§	Wykonanie za 2008 rok	2009 r.			przelewy redystrybucyjne w 2009 r.	% kol. 7:4	% kol. 7:5	% kol. 7:6
				plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie				
w tysiącach złotych										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I.	Stan funduszu na początek roku	x	2 826 137	5 601 448	5 601 448	6 180 109	x	218,7	110,3	110,3
1.	Środki pieniężne	x	2 702 646	5 551 448	5 551 448	6 051 076	x	223,9	109,0	109,0
2.	Należności	x	210 641	150 000	150 000	210 811	x	100,1	140,5	140,5
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	49 161	40 000	40 000	40 431	x	82,2	101,1	101,1
3.	Zobowiązania (minus)	x	-87 150	-100 000	-100 000	-81 778	x	93,8	81,8	81,8
II.	Przychody	x	9 109 716	8 696 600	8 696 600	10 326 430	7 644 915	113,4	118,7	118,7
1.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	x	189 345	10 000	10 000	690 378	x	364,6	6 903,8	6 903,8
	w tym: dotacja rozwojowa		0	10 000	10 000	664 419	x	6 644,2	6 644,2	6 644,2
2.	Składki	0820	8 774 578	8 586 600	8 586 600	8 780 794	x	100,1	102,3	102,3
3.	Pozostałe przychody	x	145 793	100 000	100 000	848 661	x	582,1	848,7	848,7
3.1	- wpływ z różnych dochodów	0970	43 831	40 000	40 000	665 579	x	1 518,5	1 663,9	1 663,9
3.2	- odsetki	0920	99 460	60 000	60 000	183 082	x	184,1	305,1	305,1
3.3	Inne zwiększenia		2 502	0	0	6 597	x	263,7	0	0
	Przelewy redystrybucyjne	x	5 560 830	0	0	0	x	0,0	0	0
		2960	4 512 444	0	0	0	6 381 599	0,0	0	0
		2965	1 247	0	0	0	1 590	0,0	0	0
		2968	882 091	0	0	0	1 100 410	0,0	0	0

					2969	165 048	0	0	0	161 316	0,0	0	0
III.	Wydatki				x	5 755 744	8 806 919	8 806 919	11 245 001	x	195,4	127,7	127,7
	Przelewy redystrybucyjne				x	5 560 830	x	x	x	7 644 915	0,0	x	x
					2960	4 521 700				6 389 557	0,0	x	x
					2965	1 247				1 684	0,0	x	x
					2968	1 037 883				1 253 674	0,0	x	x
					2969					x	0,0	x	x
1.	Środki stanowiące dochód powiatu, przeznaczone na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne pracowników powiatowych urzędów pracy												
					2690	160 424	186 853	186 853	186 715		116,4	99,9	99,9
2.	Transfery na rzecz ludności				x	2 256 109	4 758 200	4 323 978	4 952 955		219,5	104,1	114,5
2.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów												
					3110	2 201 237	4 674 994	4 256 978	4 886 106		222,0	104,5	114,8
2.2	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej												
					3119	54 872	83 206	67 000	66 849		121,8	80,3	99,8
3.	Środki z Unii Europejskiej				x	583 617	10 000	651 965	1 148 183		196,7	11 481,8	176,1
4.	Wydatki bieżące				x	2 488 076	3 531 866	3 296 843	4 600 845		184,9	130,3	139,6
4.1	- refundacja wynagrodzeń oraz dodatków do wynagrodzeń												
4.1.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów												
					4010	543 963	566 948	580 000	620 177		114,0	109,4	106,9
4.1.2	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej												
					4019	5 867	8 382	5 000	6 023		102,7	71,9	120,5
4.2	- pochodne od refundowanych wynagrodzeń												
4.2.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów												
					4110, 4120	83 815	97 976	97 305	97 302		116,1	99,3	100,0
4.2.2	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej												
					4119, 4129	918	1 324	735	731		79,6	55,2	99,5
4.3	- składki na ubezpieczenia społeczne od zasiłków dla bezrobotnych												
					4110	371 395	415 200	415 200	564 471		152,0	136,0	136,0
4.4	- składki na ubezpieczenia społeczne od stypendiów												
4.4.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów												
					4110	165 390	311 835	203 400	203 354		123,0	65,2	100,0
4.4.2	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej												
					4119	14 202	20 665	17 650	17 637		124,2	85,3	99,9
4.5	- składki na ubezpieczenia społeczne rolników												
					4110	133	2 000	380	376		282,7	18,8	98,9
4.6.	- koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych												
					4010,4040,		567 583	567 583	567 583		100,0		100,0
4.7	- pozostałe												
					x	1 302 393	1 539 953	1 409 590	2 523 191		193,7	163,8	179,0
4.7.1	- koszty												
					4430	43 744	44 683	43 842	43 842		100,2	98,1	100,0

		poboru składki																	
4.7.2		- umorzenia				4590, 4600	2 713	13 000	2 081	2 081					76,7	16,0			100,0
4.7.3		- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy				4210, 4300	163 448	415 500	208 780	208 776					127,7	50,2			100,0
4.7.4		- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej				4210, 4300	700 040	395 000	496 785	604 357					86,3	153,0			121,7
4.7.5		- koszty szkolenia				x	153 818	110 000	178 350	178 276					115,9	162,1			100,0
4.7.5.1						- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania													
						4210, 4300	138 049	104 706	164 350	164 314					119,0	156,9			100,0
4.7.5.2						programów i projektów													
						- współfinansowanie programów i projektów realizowanych													
						ze środków Unii Europejskiej	4219, 4309	15 769	5 294	14 000	13 962				88,5	263,7			99,7
4.7.6		- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia																	
						młodocianych pracowników	4210, 4300		210 000	210 000	253 891					120,9			120,9
4.7.7		- koszty wysyłki, druki, prowizje bankowe, komunikowanie się				4210,4300, 4350													
							4360,4370,4740	49 849	77 000	55 780	55 780				111,9	72,4			100,0
4.7.8		- koszty przejazdów i zakwaterowania				x	39 724	15 000	48 765	48 764					122,8	325,1			100,0
4.7.8.1						- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania													
						programów i projektów	4300, 4410	37 759	10 588	46 650	46 649				123,5	440,6			100,0
4.7.8.2						- współfinansowanie programów i projektów realizowanych													
						ze środków Unii Europejskiej	4309, 4419	1 965	4 412	2 115	2 115				107,6	47,9			100,0
4.7.9		- badania lekarskie bezrobotnych				x	8 758	10 000	10 842	10 842					123,8	108,4			100,0
4.7.9.1						- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania													
						programów i projektów	4280	8 361	8 235	10 482	10 482				125,4	127,3			100,0
4.7.9.2						- współfinansowanie programów i projektów realizowanych													
						ze środków Unii Europejskiej	4289	397	1 765	360	360				90,7	20,4			100,0
4.7.10		- koszty szkolenia kadr publicznych służb zatrudnienia oraz																	
						ochotniczych hufców pracy	4170, 4210, 4300												
							4550, 4700	39 710	80 000	45 890	45 885				115,6	57,4			100,0
4.7.11		- poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy dotyczące rynku																	
						pracy oraz kluby pracy	x	22 477	30 000	25 155	25 151				111,9	83,8			100,0
4.7.11.1						- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania													
						programów	4010,4110,4170,4210												

			i projektów										
				4300									
				4380,4390,4240,4740	20 874	22 941	24 675	24 672			118,2	107,5	100,0
4.7.11.2			- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	4019,4119,4179,4219									
				4309, 4389									
				4399,4249,4749	1 603	7 059	480	479			29,9	6,8	99,8
4.7.12			- koszty rozwoju i eksploatacji systemu informatycznego	4170,4210,4260,4270									
				4300, 4350,4740,4750	71 795	70 000	70 335	70 335			98,0	100,5	100,0
4.7.13			- koszty partnerstwa lokalnego, zadania EURES	4170,4210,4240,4300									
				4350,4380,4390,4420	2 999	5 000	10 780	10 780			359,5	215,6	100,0
4.7.14			- koszty audytu zewnętrznego projektów realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	x	357	2 000	240	240			67,2	12,0	100,0
4.7.14.1			- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania	4300	310	588	230	230			74,2	39,1	100,0
			programów i projektów										
4.7.14.2			- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej	4309	47	1 412	10	10			21,3	0,7	100,0
4.7.15			- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4440	96	470	157	157			163,5	33,4	100,0
4.7.16			- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, odsetki	4590-4610	1 107	2 000	1 778	1 778			160,6	88,9	100,0
4.7.17			- przejazdy członków rad zatrudnienia	4410	1 758	200	30	29			1,6	14,5	96,7
4.7.18			- dojazdy na badania i do prac społecznie użytecznych	4410	0	4 000	0	0				0,0	
4.7.19			- wydatki kwalifikowalne środków Europejskiego Funduszu Społecznego	4170,4210,4240,4300	0								
				4350,4380,4390,4420		36 000	0	0				0,0	
				4210, 4300, 4350									
4.7.20			- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	4360, 4370,4740	0	20 100						0,0	
4.7.21			-środki przekazane do FGŚP	4300	0			960 000					
4.7.22			- pomoc Państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych udzielanych osobom, które utraciły pracę	2980	0			2 227					
5.	Wydatki inwestycyjne			x	257 802	320 000	347 280	347 268			134,7	108,5	100,0
5.1	- wydatki na zakupy inwestycyjne (informatyczne)			x	45 971	20 000	49 170	49 162			106,9	245,8	100,0
5.1.1			- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania										
			programów i projektów	6120	44 937	14 706	48 770	48 769			108,5	331,6	100,0
5.1.2			- współfinansowanie programów i projektów										

		realizowanych										
		ze środków Unii Europejskiej	6129	1 034	5 294	400	393			38,0	7,4	98,3
5.2		- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	6120	211 831	300 000	298 110	298 106			140,7	99,4	100,0
6.		Inne zmniejszenia		9 716			9 035			93,0		
IV.		Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	x	6 180 109	5 491 129	5 491 129	*5 261 538			85,1	95,8	95,8
1.		Środki pieniężne	x	6 051 076	5 441 129	5 441 129	5 170 584			85,4	95,0	95,0
2.		Należności	x	210 811	140 000	140 000	194 950			92,5	139,3	139,3
		w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	40 431	32 000	32 000	36 615			90,6	114,4	114,4
3.		Zobowiązania (minus)	x	-81 778	-90 000	-90 000	-104 046			127,2	115,6	115,6

*kwota ta obejmuje pozostałe środki obrotowe w wysokości 50 tys. zł.

Załącznik nr 5

Dochody część 44 - Zabezpieczenie społeczne

L.p.	DZIAŁ / rozdział / paragraf	2008	2009		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ⁹⁶	Wykonanie		
		tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6	7
OGÓŁEM, w tym:		1 143	17 056	17 273	1 511,2	101,3
1.	750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	278	159	206	74,1	129,6
1.1.	75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji	277	159	206	74,4	129,6
1.1.1.	§ 0580 - Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych	5	28	29	580,0	103,6
1.1.2.	§ 0690 - Różne opłaty	2	0	0	0,0	-
1.1.3.	§ 0750 - Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	202	67	68	33,7	101,5
1.1.4.	§ 0920 - Pozostałe odsetki	0	0	1	-	-
1.1.5.	§ 0970 - Wpływy z różnych dochodów	68	64	108	158,2	168,8
1.2.	75095 - Pozostała działalność	1	0	0	0,0	-
1.2.1.	§ 2910 - Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	1	0	0	0,0	-
2.	852 - POMOC SPOŁECZNA	14	50	87	621,4	174,0
2.1.	85295 - Pozostała działalność	14	50	87	621,4	174,0
2.1.1.	§ 0900 - Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	1	3	7	700,0	233,3
2.1.2.	§ 0920 - Pozostałe odsetki	11	19	28	254,6	147,4
2.1.3.	§ 2910 - Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	2	28	52	2 600,0	185,7
3.	dział 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	851	16 847	16 980	1 995,30	100,8
3.1.	85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	770	16 724	16 724	2 171,95	100,0
3.1.1.	§ 0900 - Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	83	117	117	141,0	100,0
3.1.2.	§ 2910 - Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	687	16 607	16 607	2 417,3	100,0
3.2.	85395 - Pozostała działalność	81	123	256	316,1	208,1
3.2.1.	§ 0900 - Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	9	12	32	355,6	266,7
3.2.2.	§ 0920 - Pozostałe odsetki	0	4	4	-	100,0
3.2.3.	§ 2910 - Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	72	107	220	305,6	205,6

⁹⁶ Ustawa budżetowa znolizowana 17 lipca 2009 r. lub ustawa budżetowa z 9 stycznia 2009 r., gdy nie wprowadzono zmian.

Załącznik nr 6

Wydatki część 44 - Zabezpieczenie społeczne

Lp	DZIAŁ/rozdział	2008 wykonanie*	2009			6:3	6:4	6:5
			ustawa**	budżet po zmianach	wykonanie			
		tys. zł			%%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
OGÓŁEM, w tym:		1 037 816	815 959	883 979	870 966	83,9	106,7	98,5
1.	750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	30 770	33 254	33 842	30 193	98,1	90,8	89,2
1.1.	<i>75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej</i>	30 057	32 474	32 967	29 381	97,8	90,5	89,1
1.2.	<i>75095 - Pozostała działalność</i>	713	780	875	812	113,9	104,1	92,8
2.	752 - OBRONA NARODOWA	14	15	15	11	78,6	73,3	73,3
2.1.	<i>75212 - Pozostałe wydatki obronne</i>	14	15	15	11	78,6	73,3	73,3
3.	852 - POMOC SPOŁECZNA	58 317	35 625	40 307	39 497	67,7	110,9	98,0
3.1.	<i>85295 - Pozostała działalność</i>	58 317	35 625	40 307	39 497	67,7	110,9	98,0
4.	853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	948 715	747 065	809 815	801 265	84,5	107,3	98,9
4.1.	<i>85324 - PFRON</i>	891 600	747 065	747 065	740 174	83,0	99,1	99,1
4.2.	<i>85395 - Pozostała działalność</i>	57 115	0	62 750	61 091	107,0	-	97,4

* Łącznie z wydatkami niewygasającymi z upływem roku budżetowego 2008.

** Ustawa budżetowa znowelizowana 17 lipca 2009 r.

Załącznik nr 7

Zatrudnienie i wynagrodzenie część 44 - Zabezpieczenie społeczne

DZIAŁ / rozdział / status*		Wykonanie 2008			Wykonanie 2009			8:5
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób	tys. zł	zł	osób	tys. zł	zł	%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
OGÓŁEM		266	16.859	5.302	253	18.883	6.220	117,3
w tym wg statusu zatrudnienia*:								
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA							
75001	Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej							
	01	25	1.117,7	3.726	27	1.329	4.103	110,1
	02	3	402,8	11.189	3	461	12.813	114,5
	03	222	13.265	4.979	218	16.375	6.260	125,7
	10	1	134	11.158	1	30	15.080	135,2
	16	15	1.939	10.774	4	688	14.323	132,9

* Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej;

Dane wykazane w statusie 03 i 16 za lata 2008 i 2009 są nieporównywalne z uwagi na likwidację statusu 16 poprzez utworzenie wyższych stanowisk

w służbie cywilnej, które obejmują dawny status 16.

01- osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń

02 - osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe

03 - członkowie korpusu służby cywilnej

10 - żołnierze i funkcjonariusze

16- osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe niebędące kierowniczymi stanowiskami państwowymi.

Załącznik nr 8

Dochody część 63 – Sprawy rodziny

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa*	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		w tys. zł				%%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	111,56	17,00	17,00	27,62	24,76	162,47	162,47
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	111,56	17,00	17,00	27,62	24,76	162,47	162,47
1.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	1,89	10,00	10,00	18,32	969,31	183,20	183,20
1.1.1.	§ 0580 grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	0,00	0	0	6,10	-	-	-
1.1.2.	§ 0970 wpływy z różnych dochodów	1,89	10,00	10,00	12,22	646,56	122,20	122,20
1.2.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	109,67	7,00	7,00	9,30	8,48	132,86	132,86
1.2.1	§ 0900 odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	0,00	0,00	0,00	0,03	-	-	-
1.2.2	§ 0907 odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	1,55	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
1.2.3.	§ 0927 pozostałe odsetki	0,07	-	-	0,10	142,86	-	-
1.2.4.	§ 0970 wpływy z różnych dochodów	29,50	7,00	7,00	8,77	29,73	125,29	125,29
1.2.5.	§ 0978 wpływy z różnych dochodów	43,81	0,00	0,00	0,00	-	-	-
1.2.6.	§ 0979 wpływy z różnych dochodów	10,95	0,00	0,00	0,00	-	-	-
1.2.7.	§ 2910 Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	7,54	0,00	0,00	0,00	-	-	-
1.2.8.	§ 2917 Wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	16,25	0,00	0,00	0,40	2,46	-	-

* Ustawa budżetowa znowelizowana 17 lipca 2009 r.

Załącznik nr 9

Wydatki części 63 – Sprawy rodziny

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa*	Budżet po zmianach	Wykonanie			
w tys. z**						%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	3.844,96	3.678,00	3.689,95	3.396,02	88,32	92,33	92,03
1.	Dotacje i subwencje	978,75	300,00	790,00	762,35	77,89	254,12	96,50
2.	*świadczenia na rzecz osób fizycznych	0,55	1,00	2,25	2,25	409,09	225,00	100,00
3.	Wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym:	2.865,66	3.377,00	2.897,70	2.631,42	91,83	77,92	90,81
3.1.	wynagrodzenia i pochodne	2.269,72	2.487,00	2.467,65	2.301,15	101,38	92,53	93,25
3.2.	zakup materiałów i usług**	334,57	419,00	175,65	122,96	36,75	29,35	70,00
4.	Wydatki majątkowe, w tym:	-	-	-	-	-	-	-
4.1.	wydatki i zakupy inwestycyjne p.j.b.							
4.2.	dotacje inwestycyjne na zadania zlecone dla i.s.t.							
4.3.	dotacje inwestycyjne na zadania własne dla i.s.t.							
5.	Finansowanie projektów z udziałem *środków UE	-	-	-	-	-	-	-

** §§ 421–430, 434, 435, 436 do 440, 474, 475.

Załącznik nr 10

Zatrudnienie i wynagrodzenia część 63 – Sprawy rodziny

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2008			Wykonanie 2009			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób	w tys. zł	zł	osób	w tys. zł	zł	%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem:	28	1 943	5 783	29	1 976	5 678	98,19
	wg statusu zatrudnienia* w tym:							
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	28	1 943	5 783	29	1 976	5 678	98,19
1.2.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	28	1 943	5 783	29	1 976	5 678	98,19
1.2.1.	01	3	119	3 306	3	126	3 500	105,88
1.2.2.	02	1	95	7 917	1	102	8 500	107,37
1.2.3.	03**	23	1 617	5 859	25	1 748	5 827	99,45
1.2.4.	16	1	112	9 333			-	-

*Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu MF z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Dane wykazane w statusie 3 i 16 za lata 2008 i 2009 są nieporównywalne z uwagi na likwidację statusu 16 poprzez utworzenie wyższych stanowisk w służbie cywilnej, które obejmują dawny status 16.

** w 2009 r. dane wykazane w statusie 03 dotyczą zarówno korpusu służby cywilnej jak i osób zajmujących wysokie stanowiska

Załącznik nr 11

Wykonanie planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Część A

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie	w tym przelewy redystryb			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
I.	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	153 783	219 306	219 306	802 743		522,0	366,0	366,0
1.	Transfery na rzecz ludności	0	5 000	5 000	589 018		X	11 780,4	11 780,4
2.	Wydatki bieżące (własne)	153 195	213 306	213 306	212 911		139,0	99,8	99,8
2.1	- wynagrodzenia	13 524	14 266	14 266	14 091		104,2	98,8	98,8
2.2	- składki na ubezpieczenie społeczne	1 915	2 155	2 155	2 012		105,1	93,4	93,4
2.3	- składki na Fundusz Pracy	320	350	350	285		89,1	81,4	81,4
2.4	- pozostałe, w tym:	137 436	196 535	196 535	196 523		143,0	100,0	100,0
2.4.1	- koszty poboru składki	1 271	1 304	1 304	1 782		140,2	136,7	136,7
2.4.2	- umorzenia	128 772	185 000	185 000	184 987		143,7	100,0	100,0
2.4.3	- remonty	91	231	231	148		X	64,1	64,1
3.	Wydatki inwestycyjne	588	1 000	1 000	814		138,4	81,4	81,4
3.1	- wydatki inwestycyjne własne i wydatki na zakupy inwestycyjne (własne)	588	1 000	1 000	814		138,4	81,4	81,4

Część B

1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
I	Stan funduszu na początek roku w tym:	3 166 103	3 345 678	3 345 678	3 452 128		109,0	103,2	103,2
1.	Środki pieniężne	43 133	1 012 350	1 012 350	1 319 753		3 059,7	130,4	130,4
2.	Udziały	8 061	8 061	8 061	8 061		100,0	100,0	100,0
3.	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	1 316 311	613 730	613 730	351 334		26,7	57,2	57,2
4.	Należności	1 805 295	1 712 005	1 712 005	1 780 315		98,6	104,0	104,0
	- w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	1 788 160	1 694 870	1 694 870	1 763 626		98,6	104,1	104,1
5.	Zobowiązania (minus)	-18 509	-14 180	-14 180	-18 341		99,1	129,3	129,3
II	Przychody	439 808	416 976	416 976	1 476 726		335,8	354,2	354,2
1.	Składka od pracodawców	255 403	260 716	260 716	358 251		140,3	137,4	137,4
2.	Pozostałe przychody	184 405	156 260	156 260	1 118 475		606,5	715,8	715,8
2.1	- odsetki bankowe (bieżące i z lokat)	83 174	72 720	72 720	78 065		93,9	107,4	107,4
2.2	- pozostałe odsetki	98 298	81 176	81 176	77 529		78,9	95,5	95,5
2.3	- pozostałe przychody z innych tytułów	2 933	2 364	2 364	962 881		32 829,2	40 731,0	40 731,0
III	Wydatki	153 783	219 306	219 306	802 743		522,0	366,0	366,0
1.	Transfery na rzecz ludności	0	5 000	5 000	589 018		X	11 780,4	11 780,4
2.	Wydatki bieżące (własne)	153 195	213 306	213 306	212 911		139,0	99,8	99,8
2.1	- wynagrodzenia	13 524	14 266	14 266	14 091		104,2	98,8	98,8
2.2	- składki na ubezpieczenia społeczne	1 915	2 155	2 155	2 012		105,1	93,4	93,4
2.3	- składki na Fundusz Pracy	320	350	350	285		89,1	81,4	81,4
2.4	- pozostałe, w tym:	137 436	196 535	196 535	196 523		143,0	100,0	100,0
2.4.1	- koszty poboru składki	1 271	1 304	1 304	1 782		140,2	136,7	136,7
2.4.2	- umorzenia	128 772	185 000	185 000	184 987		143,7	100,0	100,0
2.4.3	- remonty	91	231	231	148		X	64,1	64,1
3.	Wydatki inwestycyjne	588	1 000	1 000	814		138,4	81,4	81,4
3.1	- wydatki inwestycyjne własne i wydatki na zakupy inwestycyjne własne	588	1 000	1 000	814		138,4	81,4	81,4
IV	Stan funduszu na koniec roku I+II-III w tym:	3 452 128	3 543 348	3 543 348	4 126 111		119,5	116,4	116,4
1.	Środki pieniężne	1 319 753	1 203 372	1 203 372	1 208 092		91,5	100,4	100,4
2.	Udziały	8 061	8 061	8 061	6 089		75,5	75,5	75,5
3.	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	351 334	700 000	700 000	1 113 231		316,9	159,0	159,0
4.	Należności	1 780 315	1 632 161	1 632 161	1 806 253		101,5	110,7	110,7
	- w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	1 763 626	1 615 026	1 615 026	1 787 544		101,4	110,7	110,7
5.	Zobowiązania (minus)	-18 341	-14 958	-14 958	-18 271		99,6	122,1	122,1

Załącznik nr 12

Transfery na rzecz ludności mieszczące się w należnościach

Lp.	Treść	2008	2009				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie	w tym			
						przelewy redystrybuc.			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
	Transfery na rzecz ludności - mieszczące się w należnościach	95 425	87 200	87 200	190 316	X	199,4	218,3	218,3
1.	- gwarantowane wynagrodzenia za pracę, z tego:	37 921	33 640	33 640	55 181	X	145,5	164,0	164,0
	- wynagrodzenia za pracę	29 194	27 290	27 290	45 132	X	154,6	165,4	165,4
	- wynagrodzenia za czas niezawinionego przestoju, za czas niewykonywania pracy (zwolnienia od pracy) i za czas innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy	3 102	1 600	1 600	3 827	X	123,4	239,2	239,2
	- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby, o którym mowa w art. 92 Kodeksu pracy	1 060	1 450	1 450	1 825	X	172,2	125,9	125,9
	- wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego	4 565	3 300	3 300	4 397	X	96,3	133,2	133,2
2.	- składki na ubezpieczenie społeczne należne od pracodawców na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych	6 339	5 660	5 660	8 929	X	140,9	157,8	157,8
3.	- ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, o którym mowa w art. 171 § 1 Kodeksu pracy, należny za rok kalendarzowy w którym ustał stosunek pracy	2 937	3 400	3 400	2 343	X	79,8	68,9	68,9
4.	- odszkodowanie, o którym mowa w art. 36' § 1 Kodeksu pracy	11 463	9 200	9 200	37 219	X	324,7	404,6	404,6
5.	- odprawa pieniężna przysługująca na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	35 479	34 900	34 900	86 092	X	242,7	246,7	246,7

6.	- dodatek wyrównawczy, o którym mowa w art. 230 i 231 Kodeksu pracy	1	390	390	9	X	900,0	2,3	2,3
7.	- art. 43 (przepis przejściowy)	1 280	X	X	543	X	42,4	X	X
8.	- z innych tytułów	5	10	10	0	X	X	0,0	0,0
9	- zwroty z tytułu wypłaconych świadczeń*)	90 725	63 220	63 220	60 438	X	66,6	95,6	95,6

*) na prezentowaną kwotę 60.438 tys. zł składa się kwota główna: 46.055 tys. zł oraz odsetki od przeterminowanych wierzytelności: 14.383 tys. zł

Załącznik nr 12A

Wydatki administracyjne Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.			Wykonanie 2009 r.			8: 5	
	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego		
	osób	tys. zł	zł	osób	tys. zł	zł		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	291	13.524	3.873	285	14.091	4.120	106,4
1.	Krajowe Biuro	38	2.531	5.550	39	2.697	5.763	103,8
1.1	Biura Terenowe	253	10.993	3.621	246	11.394	3.860	106,6

Załącznik nr 13**Kalkulacja oceny końcowej część 31**

Oceny wykonania budżetu części 31 dokonano stosując kryteria⁹⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2009 roku.

Grupa II – cz. 31

Dochody: 18.939 tys. zł

Wydatki: 1.266.391 tys. zł

Łączna kwota G: 1.285.330 tys. zł (18.939 tys. zł + 1.266.391 tys. zł)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 1.266.391 \text{ tys. zł} : 1.285.330 \text{ tys. zł} = 0,9853$

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = 18.939 \text{ tys. zł} : 1.285.330 \text{ tys. zł} = 0,0147$

Ocena cząstkowa dochodów: 5

Na obniżenie oceny wydatków miało wpływ:

- wydatkowania z naruszeniem prawa kwoty 176,02 tys. zł (co stanowi 0,01% ogółu wydatków) w tym:
 - 128,02 tys. zł pokrycie partnerom społecznym kosztów niekwalifikowanych,
 - 48 tys. zł wypłaty nagród pracownikom gospodarstw pomocniczych ze środków finansowych jednostek budżetowych,
- kwoty wydatkowane w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa 108 tys. zł, odszkodowanie za naruszenie posiadania (0,01% ogółu wydatków),
- wydatkowanie z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami publicznymi 23,69 tys. zł pokrycie wydatków z niewłaściwej części budżetu państwa (0,002% ogółu wydatków).

Ponadto, kontrola MRR stwierdziła m.in.:

- zastosowanie nieprawidłowego trybu zamówienia publicznego (z wolnej ręki) o udzielenia zamówienia publicznego dotyczącego wdrożenia i rozwoju oprogramowania aplikacyjnego Syriusz STD na kwotę 44.860 tys. zł,
- dokonanie przez CRZL odbioru usług i produktów na kwotę 5.275 tys. zł niezgodnie z procedurą odbioru, tj. bez dokonania oceny merytorycznej przez głównego użytkownika (dotyczyło oprogramowania aplikacyjnego Syriusz STD),
- brak dokumentów przeprowadzenia weryfikacji przez CRZL wdrożeń pilotażowych na kwotę 433 tys. zł,

⁹⁷ Porównaj: http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_kryteria_oc_wyk_budz_2010.pdf

- zawarcie przez CRZL umowy z dwoma różnymi podmiotami na wykonanie identycznych zadań oraz podobnym terminie realizacji przy jednoczesnej różnicy pomiędzy wartościami tych umów w kwocie 180 tys. zł.

Do chwili zakończenia kontroli przez NIK, MRR nie sformułowało zaleceń pokontrolnych.

Ocena cząstkowa wydatków: 3

Wynik końcowy Wk: $3 \times 0,9853 + 5 \times 0,0147 = 3,0294$ – ocena pozytywna z zastrzeżeniami.

Załącznik nr 15

Kalkulacja oceny końcowej część 44 – Zabezpieczenie społeczne

Oceny wykonania budżetu części 44 dokonano stosując kryteria⁹⁹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2009 roku.

Grupa II – cz. 44

Dochody: 17.273 tys. zł

Wydatki: 870.966 tys. zł

Łączna kwota G: 888.239 tys. zł (17.273 tys. zł + 870.966 tys. zł).

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 870.966 \text{ tys. zł} : 888.239 \text{ tys. zł} = 0,9806$

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = 17.273 \text{ tys. zł} : 888.239 \text{ tys. zł} = 0,0195$

Nieprawidłowości w dochodach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa dochodów: 5

Nieprawidłowości w wydatkach: 26.411 tys. zł , tj. 3,03 % wydatków

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna z zastrzeżeniami (3)

Na obniżenie oceny cząstkowej wydatków wpływ miało: - podział kwoty 23.682 tys. zł na dotacje z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa, w tym pozostawienie bez podstawy prawnej, a następnie rozdysponowanie w formie nagród dla podmiotów wyłonionych w konkursie, kwoty 147 tys. zł, - przyznanie przez MPiPS nagród w kwocie 130 tys. zł bez uprzedniego ustalenia procedur i zasad ich przyznawania, wydatkowania kwoty 2.599 tys. z naruszeniem zasady należytego zarządzania finansami publicznymi (zwiększenie wartości zamówienia w stosunku do kwot zatwierdzonych we wnioskach o uruchomienie postępowania o zamówienie publiczne).

Wynik końcowy $Wk = 5 \times 0,0195 + 3 \times 0,9806 = 3,0393$

Ocena końcowa: pozytywna z zastrzeżeniami.

⁹⁹ Porównaj: http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_kryteria_oc_wyk_budz_2010.pdf

Załącznik nr 16**Kalkulacja oceny końcowej część 63 –Sprawy rodziny**

Oceny wykonania budżetu części 63 dokonano stosując kryteria¹⁰⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2009 roku.

Grupa II – cz. 63

Dochody: 27,6 tys. zł

Wydatki: 3.396,0 tys. zł

Łączna kwota G: 3.423,6 tys. zł (27,6 tys. zł + 3.396,0 tys. zł)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 3.396 \text{ tys. zł} : 3.423,6 \text{ tys. zł} = 0,9919$ Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = 27,6 \text{ tys. zł} : 3.423,6 \text{ tys. zł} = 0,0081$

Ocena cząstkowa dochodów: 5

Ocena cząstkowa wydatków: 5

Wynik końcowy $Wk: 5 \times 0,9919 + 5 \times 0,0081 = 5$ – ocena pozytywna.

¹⁰⁰ Porównaj: http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_kryteria_oc_wyk_budz_2010.pdf

Załącznik nr 17

Kalkulacja oceny końcowej Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Oceny wykonania planu finansowego FGŚP dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2009 roku¹⁰¹.

Przychody : 1.476.726 tys. zł

Wydatki : 802.743 tys. zł

Łączna kwota G : 2.279.469 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 802.743 : 2.279.469 = 0,3522$

Waga przychodów w łącznej kwocie $Wd = D : G = 1.476.726 : 2.279.469 = 0,6478$

Nieprawidłowości w przychodach nie wystąpiły

Ocena cząstkowa przychodów pozytywna (5)

Nieprawidłowości w wydatkach dotyczyły kwoty 345,6 tys. zł, co stanowiło 0,04 % wydatków ogółem. Kwotę tę wpłacono na realizację przepisów ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców przed otrzymaniem przez Fundusz środków przeznaczonych na ten cel, co było sprzeczne z art. 21 a ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, a tym samym naruszono przepisy tej ustawy.

Ocena cząstkowa wydatków pozytywna (5)

Wynik końcowy Wk: $5 \times 0,3522 + 5 \times 0,6478 = 5$

Ocena końcowa pozytywna

Załącznik nr 18

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Komisja Finansów Publicznych
6. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Komisja Polityki Społecznej
8. Minister Finansów
9. Minister Pracy i Polityki Społecznej
10. Minister Sprawiedliwości
11. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
12. Biuro Bezpieczeństwa Narodowe